

# DE KORHAAN

EIGENLOM

Vogelwerkgroep

Het Gooi en Omstreken

Jaargang 35, Nummer 5 - December 2001



IN DIT NUMMER:

*IJsvogels in Gooi en Vechtstreek*  
*Oeverzwaluwen in 2001*  
*Big Sit in Corversbos*

---

# De Korhaan

---

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.  
Verschijnt 5x per jaar.

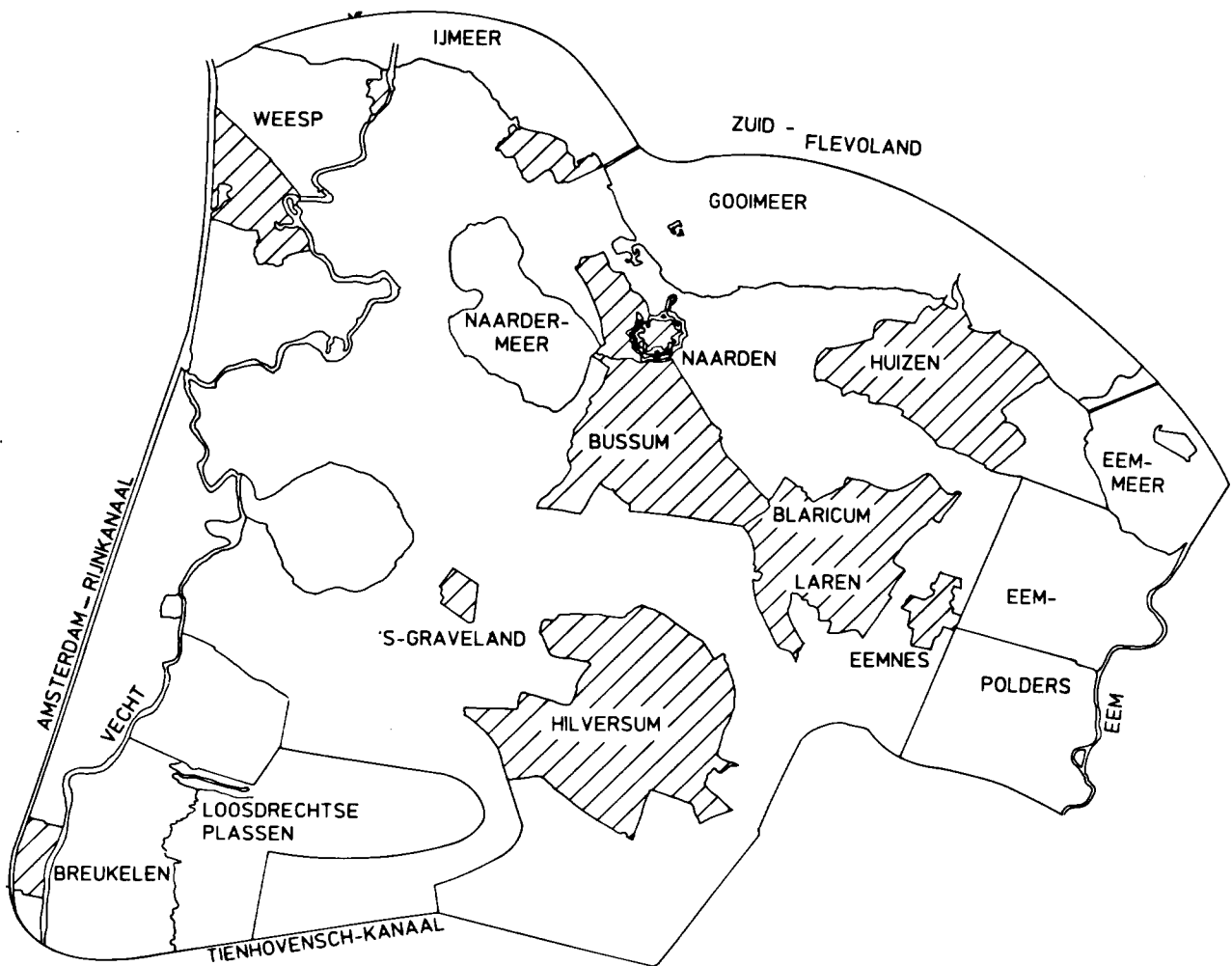
Redactie : Wim Duurland (wduurland@hetnet.nl)  
: Willem-Jan Hoeffnagel (w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl)  
: Ruud Willemstein

Redactieadres : Menno Simonszof 84 1216 LM Hilversum 035-6217222  
Verzending Korhaan : Bep Dwars-Van Achterbergh  
: Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 035-6850627

Foto omslag : Jos Korenrump / Het Vogeljaar

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.  
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.  
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

**Inleveren kopij: uiterlijk 1 februari 2001**    1 april    15 juni    ISSN: 0929-8762  
1 september    15 november



***Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken***

---

# Inhoud

---

Van de voorzitter .....	118
Krassen van een Gooise kijker .....	119
Broedende IJsvogels in Gooi en Vechtstreek 1995 - 2001 .....	120
Populatieontwikkelingen bij oeverzwaluwen in 2001 .....	123
Nieuws over de jeugdcurcus .....	126
Het parelhoen .....	127
Big Sit in Corversbos levert leuke soorten, maar niet genoeg .....	128
Jantje in Linnaeusland .....	130
WNF zoekt verkoopcoördinator .....	132
Programma .....	133
Ontvangen Literatuur .....	135
Mutaties ledenbestand .....	137
Veldwaarnemingen .....	137
Kor Haan .....	140



# Van de voorzitter

Het is weer volop najaar en de winter breekt binnenkort al weer aan. Een drukke tijd voor vogelaars dus, want de gebruikelijke najaars- en wintertellingen zijn weer in volle gang. Al dat tellen levert natuurlijk ook flink wat gegevens op. Dat is fijn, want het verzamelen en vastleggen van vogelwaarnemingen is nu juist een van de belangrijke doelstellingen van de vogelwerkgroep. Een steeds nijpender wordend probleem is echter het verwerken van al die waarnemingen. Hoewel veel van die tellingen voor SOVON worden uitgevoerd en zij dus ook de verwerking van de formulieren verzorgen, zouden we zelf ook graag de gegevens beschikbaar hebben en houden. Dat zou veel werk kunnen besparen als we in de toekomst weer eens een project op zouden gaan zetten, zoals het schrijven van een avifauna van het werkgebied. Ook het verwerken van de losse waarnemingskaarten is een toenevend probleem. Wij hebben al heel lang niet meer de beschikking over een geschikte ontmoetings- en werkruimte en het verwerken, opbergen en sorteren van de kaartjes is dan ook een groot probleem. Er wordt al geruime tijd gezocht naar geschikte software om waarnemingen te verwerken, maar ook daarvoor is nog altijd geen goede oplossing. Er zijn diverse bestaande programma's te verkrijgen (of te koop), maar aan de meeste kleven toch bezwaren. Wat wij zoeken is een simpel programma, waarmee eenvoudig en snel de relevante gegevens kunnen worden ingevoerd. Zo'n programma moet gemakkelijk gebruikt kunnen worden door iedereen die toegang heeft tot een computer en

de gegevens moeten zodanig worden opgeslagen dat zij ook later weer overgenomen kunnen worden in andere softwarepakketten of systemen en kunnen worden gerelateerd aan andere gegevensverzamelingen. Door deze simpele eisen vallen helaas de meeste bestaande software pakketten al snel af. Er wordt getracht om zelf wat nieuws op te zetten, maar dat valt vooralsnog niet mee. Ik hoop dan ook dat dit stukje mensen aan het denken zet. Heeft u goede ideeën over een bruikbare software oplossing of wilt u meedenken of meewerken aan het opzetten van een bruikbaar waarnemingssysteem, neem dan contact op met het bestuur.

Ook op andere terreinen is er nog wel werk aan de winkel in de vogelwerkgroep. Zo heeft onlangs Simon Visser te kennen gegeven dat hij wil gaan stoppen met de coördinatie van de subgroep propaganda. Een deel van zijn activiteiten, met name het verzorgen en inleiden van de maandelijkse lezing-avonden is inmiddels al overgenomen door Wim Le Clercq. Wij zoeken echter mensen die de coördinatie van alle propaganda-werkzaamheden op zich zouden kunnen nemen.

Tot slot wil ik nog enkele succesvolle activiteiten noemen. In de eerste plaats dank aan de mensen die zich de afgelopen tijd hebben ingezet voor het trekten. Na een periode van beperkte activiteiten heeft deze groep dit najaar weer een aantal speciale teldagen gehouden. Daarvoor is Fred van Klaveren, die dit werk coördineert, dan ook op bescheiden wijze in het zonnetje gezet. Verder is ook de najaarscursus weer met succes afgerond. Het aantal deelnemers was na een kleine inzinking in het afgelopen jaar dit keer weer flink gestegen en de deelnemers waren erg enthousiast.



ROB KOLE



Voorspoedig 2002

Ronald Sinoe

# Krassen van een Gooise kijker

*Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.*

## Windenergie

Groene stroom is in. De energiemaatschappijen buitelen over elkaar heen in hun pogingen om hiervoor klanten te winnen. Er moet stroom uit het buitenland worden geïmporteerd om aan de overweldigende vraag te kunnen voldoen. Het besef dat we onze natuurlijke hulpbronnen niet kunnen blijven uitputten en de CO<sub>2</sub>-uitstoot moeten terugdringen is doorgedrongen. Alles wordt uit de kast gehaald om een duurzaam gebruik te kunnen garanderen. Op diverse plaatsen in de wereld worden stuwmeren, getijdencentrales, zonnepanelen, het verbranden van biomassa zoals groenafval en speciaal hiervoor aangepaste bossen en last but not least windturbines voor het opwekken van energie ingezet.

Windenergie scoort hoog. Op windrijke plaatsen worden windmolenparken aangelegd. De turbines steken hoog boven het landschap uit en zorgen in open gebieden voor skylinevervuiling. Een of meer turbines ontsieren meer besloten gebieden. Van een arcadisch landschap is hierdoor en door de plaatsing van zendmasten voor mobiele telefonie op tal van plaatsen al lang geen sprake meer. Een windmolenpark ver op de Noordzee is tot daaraan toe, maar plaatsing in de Waddenzee, zoals het kabinet in haar oneindige wijsheid recent heeft besloten is toch wel de limit. Hoe zo de Waddenzee met bijvoorbeeld de vroeger genomen Planologische Kernbeslissing (PKB), Ecologische Hoofdstructuur, Vogel- en



Habitatrichtlijn die figuurlijk in het water worden gegooid?

Natuurlijk is geen weldenkend mens tegen het opwekken van schone energie en als vogel-liefhebbers moeten we blij zijn met initiatieven die goed zijn voor het milieu. Vooral in vogelrijke gebieden kunnen de windturbines echter voor tal van problemen zorgen. Simpel gezegd vormen windmolenparken in vliegroutes, rust- en foerageergebieden van (trek)vogels barrières die extra energie van vogels kosten en zij zorgen ook nog eens voor verstoring. Bovendien zijn er aanvaringsrisico's. Waar blijven we nu met al onze goede voornemens en bedoelingen? Maar, wellicht is er een alternatief: windenergie

Windenergie kan ook anders worden opgewekt. In Australië heeft men problemen met de winden die door vee worden gelaten. Daar zijn 114 miljoen schapen en 27 miljoen stuks rundvee verantwoordelijk voor de uitstoot van 14% van de broeikasgassen in het land. Die wordt veroorzaakt door de me-

thaangasproductie in het spijsverteringsstelsel van deze dieren. Er is nu een vaccin ontwikkeld dat deze productie moet tegengaan. Er zou ook op een andere manier met deze windenlaters kunnen worden omgegaan. Neem nu als voorbeeld Nederland. Het land wordt bevolkt door vele miljoenen dieren die als economische dragers fungeren. Worden de ministers LNV en van Economische Zaken hier niet prachtig op hun wenken bediend? Een win-win-situatie zou kunnen ontstaan. Eerstgenoemde stelde ooit voor om varkens in industriële gebieden in een soort flats bij elkaar te zetten om hiermee het mestprobleem op te lossen. Ook onze koeien dragen bij aan het broeikas-effect en de onbalans en ook in Nederland lopen mede door de zogenoemde bergboerenregeling talloze schapen. Het verschil tussen de huidige varkensstallen en loopstallen waarbij koeien nu al helemaal niet meer buiten komen is een kwestie van schaal. Zet de hele handel bij elkaar en laat ze maar ruften. Schaalvergroting en koppelingen lossen de problemen op. Innovatieve geesten hadden al bedacht dat mest tot korrels kan worden verwerkt. Ook daarbij komen gassen vrij. We zijn weer terug bij het oude beproefde kringloopsysteem. Iedereen gelukkig, behalve wellicht de nieuwe energieproducenten en degenen die hoog opgeven over de intrinsieke waarde van het dier. De vogels varen er in alle opzichten wel bij. Ruftenergie wordt een hype!

PENLIJSTER

---

Na de twee strenge winters van 1995/96 en 1996/97 waarin de broedpopulatie instortte van 21 tot nul paar is de ijsvogel terug van weggeweest. Sneller dan verwacht en in een hoger aantal is deze prachtige 'blauwe flits' bijna weer op het topniveau van 1995.

Jelle Harder

## Broedende IJsvogels in Gooi en Vechtstreek 1995 - 2001

Sinds 1995 probeer ik een zo compleet mogelijk overzicht samen te stellen van het aantal paren ijsvogels in het werkgebied van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken. Ons werkgebied is ook de enige regio in Noord-Holland waar de soort regelmatig broedt. Daarbuiten gaat het tot nu toe om incidentele broedgevallen.

Van de periode tussen 1960 en 1995 is bekend dat het aantal paren voor de gehele provincie nooit hoger is geweest dan tien paar (Ruitenbeek et al 1990). Dat was in 1983 toen zich twee paar in de Vechtstreek en zeven paar in de 's-Gravelandse landgoederen en het gebied tussen Huizen en Naarden ophiielden. Het broedseizoen van 1995 bleek een topjaar te zijn. Niet minder dan 21 paar in Gooi en Vechtstreek (tabel 1). Ook voor geheel Nederland een recordaantal met 375 - 425 geschatte paren (bron: SOVON). Als we van dat jaar de werkelijk getelde paren nemen en een vergelijking maken tussen deze regio en het hele land dan blijkt dat 9 % van alle ijsvogels in het Gooi en de Vechtstreek hebben gebroed. Dat zegt wel iets over de belangrijke betekenis van onze omgeving voor ijsvogels.

Na 1995 hebben we te maken gehad met twee achtereen-



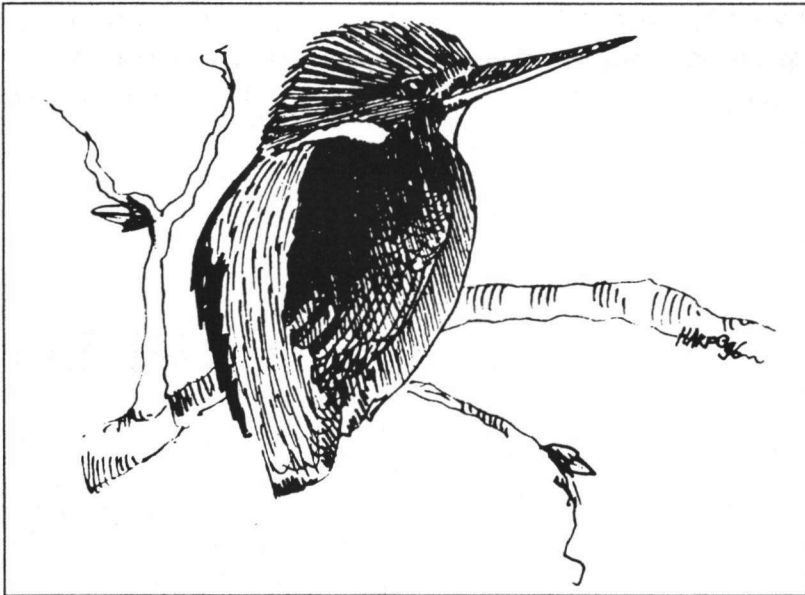
*IJsvogel*

volgende strenge ('elfsteden') winters. Landelijk viel de stand terug via 70 - 90 paar in 1996 naar 35 - 50 paar in 1997. Slechts op die plaatsen in ons land waar vooral stromend water is kon de soort zich als broedvogel handhaven. In onze omgeving was de teruggang hetzelfde met als dieptepunt 0 paar in 1997.

Gelukkig voor de ijsvogels volgden er daarna alleen nog maar zachte winters. Winters zonder al te lange ijsperiodes. IJsvogels, viseters als het zijn, kunnen namelijk niet zonder open water. Voor de vorst vluchten doen deze standvogels niet op tijd. Gevolg is dat bij algehele en langdurige ijssituaties er geen open viswater meer is. De ijsvogels sterven door uitputting als gevolg van voedselgebrek.

Sinds de winter van 1997/1998 hebben ijsvogels geen last meer gehad van extreme vorstperiodes. Uit de tabel blijkt dat dit zeer voordelig is geweest voor de broedpopulatie in onze omgeving en in ons land. Dat tamelijk snelle herstelvermogen is bekend bij ijsvogels en wordt ook in de literatuur genoemd.

Verrassend is het dat de ontwikkeling van de laatste drie jaar er in ons werkgebied toe leidt dat de stand van 2001 het topjaar van 1995 benadert. Een landelijke uitspraak hierover is nu nog niet te doen. Uit de jaren vóór 1995 zijn weinig gegevens beschreven. De opbouw naar de top van 21 paar is niet gedocumenteerd in een verhaal. Gezien de huidige ontwikkeling lijkt het er op dat de ijsvogelstand de laatste drie jaar beter is dan vóór 1995. In ieder geval weer beduidend hoger dan vóór het eerdere topjaar 1983 (tien paar). Als deze trend zich handhaaft of nog verder ontwikkelt is dat natuurlijk goed nieuws. Een verklaring voor die gang van zaken is wellicht te vinden in het feit dat het oppervlaktewater de laatste jaren flink schoner en helderder geworden is. Vissen zijn daardoor beter zichtbaar en bereikbaar voor de ijsvogels. Eerder noemden Van den Brand en De Leeuw (1992) een



*Ijsvogel*

Tekening: Harvey van Diek

belangrijke oorzaak van de achteruitgang de toegenomen watervervuiling waardoor helder en goed viswater schaars geworden is.

Tussen 1995 en 2001 is het aantal paren dat zich in de Vechtstreek ophoudt niet veranderd. Het schommelt tussen de nul en vijf paar. Het is niet uit te sluiten dat zich hier meer ijsvogels ophouden. Is het niet zo dat deze waterrijke streek minder frequent door vogelaars bezocht wordt dan het Gooi?

Recent werd bekend dat er in 1999 een broedgeval is geweest bij een caravanpark in Loosdrecht. De eigenaar vertelde dat er een grote hoop veengrond lag opgeslagen. Die grond wilde hij verplaatsen. Daarmee wachtte hij tot de oeverzwaluwen die er in broedden waren uitgevlogen. Prima! Rond augustus was het zover en zette hij zijn graafmachine in de berg aarde. Stomverbaasd was hij toen bij het weghalen van de grond er ineens zeven ijsvogels uitkwamen! Een nest jongen die op uitvliegen stonden met één of twee ouders.

Ander nieuws is dat door het grote aantal broedparen er veel ijsvogels rondvliegen in onze omgeving. Dat was ook merkbaar bij het Vogelasiel in Naarden. Er werden vier ijsvogels binnengebracht, meer dan normaal. In ieder geval twee ervan waren gewond geraakt door tegen een raam te vliegen. Uit Bussum bereikte mij een bericht van een ijsvogel die zich dood vloog tegen een raam aan de Brediusweg.

Interessant is te memoreren dat onze Vogelwerkgroep in 1992 bij het 25-jarig jubileum een brochure heeft uitgegeven met de titel "Vogels zien en beschermen". Hierin staan voorstellen over soortbescherming en vogelhutten in onze regio. Aangegeven wordt o.a. hoe en waar er meer broedgelegenheden gemaakt kan worden. Voor een soort als de ijsvogel betekent dat het maken van broedwanden door op de juiste plaatsen hoge oevers af te steken of een wortelkluit hiervoor geschikt te maken.

Op initiatief van Landschapsbeheer Noord-Holland zijn daarom sinds 1991 in 8 gebie-

den in Gooi en Vechtstreek nu 18 speciale ijsvogelwanden gemaakt. Op een na hebben in al die gebieden inmiddels ijsvogels gebroed. In sommige al meerdere jaren achtereen. Een prachtig resultaat.

Wie zelf goede plekken weet om wanden af te steken of al bestaande wanden wil onderhouden en controleren kan contact opnemen met schrijver dezes. Onderhoud en controle gebeuren in februari en in het broedseizoen. Drie of vier controles per jaar is voldoende. Heeft u nog aanvullingen op de tabel die er toe kunnen leiden dat onzekere broedgevallen zekerder worden of mist u broedgevallen neemt u dan contact met mij op.

Tenslotte wil ik hierbij alle waarnemers bedanken die de afgelopen tijd weer de moeite namen mij hun waarnemingen door te geven. Daarmee ook dank aan de vogelaars die dat deden via het Goois Vogelnet.

#### Literatuur:

- Brand, Steven van den en Wim de Leeuw. 1992. De Ijsvogel, een vliegend juweeltje. *Natura* 1992-1/6-12.
- Harder, Jelle. 1992. Vogels zien en beschermen. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave 79.
- Harder, Jelle. 1997. Ijsvogelproject Kennemerland, Gooi en Vechtstreek. Landschapsbeheer Noord-Holland, Haarlem.
- Ruitenbeek, Wim et al. 1990. Broedvogels van Noord-Holland. Stichting Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland i.s.m. Provinciaal Bestuur van Noord-Holland, Assendelft.



*Ijsvogel*

## IJSVOGEL BROEDPAREN IN GOOI EN VECHTSTREEK

Plaats	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<b>Hulzen</b>							
Valckensant	1	0	0	0	0		0-1
Oude haven							1
<b>Naarden</b>							
Leeuwenberg	1	0	0		1	1	1
Vesting Naarden – Westzijde						1	
Vesting Naarden – Ronduit	1	0	0	0	1	1	0-1
Vesting Naarden – Oostzijde	1	0	0	0	0	0-1	
Vesting Naarden – Abri						1	1
Oostdijk t.h.v. Quest						1	0-1
Karnemelksloot – Vogelasiel	1	0	0	0	0	1	1
Karnemelksloot – Stadzicht	1	0	0	0	0	0	0
Naardermeer	1	0	0	0	0	0	0
De Beek	0	0	0	0	0		1
Hamerfort			0	0	1	1	1
<b>Mulderberg</b>							
Echobos/Joodse Begraafplaats	1	0	0	0	0		
<b>Muiden</b>							
Kruitfabriek	1	0	0	1	1	0	1
Vijfhoek					0-1		
<b>Bussum</b>							
Karnemelksloot – Ridderhoeve	1	0	0	0	0	0	0
<b>Ankeveen</b>							
Hollandsch Ankeveen – Oostzijde	1	0	0	0	0	0	1
<b>Nederhorst den Berg</b>							
Spiegelpolder – noordoever	1						1
Spiegelpolder – eilandjes ZO-zijde	1	0-1	0	0	1	1	2
<b>Hilversum</b>							
Spanderswoud (GNR)	1	1	0	0	1	0	0
Crailo (Ijsbaanvijver)	0	0	0	0	0	0	0-1
Hilversumse Meent			0	0	0	0	1
<b>'s-Graveland</b>							
Bantam	1	1	0	0	0	0	1
Schaep en Burgh	1	0	0	0	0	1	0
Boekesteijn	1	0	0	0	0	0	0
Spanderswoud (NM)	1	0	0	0	0	0	0
Hilverbeek	1	1	0	0	0	0	1
Gooilust	1	0	0	0	0	0	0
Gooilust/Trompenburgh	0	0-1	0	0	0	0	0
<b>Kortenhoef</b>							
Kleizuwe					0-1		
Wijde Blik					0-1		
<b>Loosdrecht</b>							
Eerste plas t.h.v. De Otter							1
Caravanpark O. van Boomhoek					1		
Vuntus							0-1
<b>Loenen</b>							
Terra Nova	1	0	0				
<b>Totaal aantal paren</b>	<b>21</b>	<b>3-5</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>7-10</b>	<b>9-11</b>	<b>15-20</b>
Aantal paren in Nederland geteld	246	43	21	52	90	?	?
Aantal paren in Nederland geschat	375-425	70-90	35-50	70-90	125-175	200?	?

Aanvullingen svp doorgeven aan  
 Jelle Harder  
 Oude Amersfoortseweg 58  
 1213 AE Hilversum  
 tel/fax 035-6937858  
 jelleharder@hetnet.nl



---

Het Gooi en directe omgeving blijven in trek bij de oeverzwaluwen en is nog steeds het bolwerk voor de Noord-Hollandse populatie. De stand liep iets terug vergeleken met het vorige inventarisatiejaar. Nieuwe vestigingen en onbezette kolonies wisselden elkaar af.

Dick A. Jonkers

## Populatieontwikkelingen bij oeverzwaluwen in 2001.

### Verspreiding

Gelukkig werd, in tegenstelling tot vele andere vogelinventarisaties, weinig hinder ondervonden van de MKZ crisis. De plaatsen waar de kolonies zich bevinden liggen voor het merendeel buiten graslandgebieden. Bovendien werd pas in de loop van juni geïnventariseerd en toen was het betredingsverbod al weer ongedaan gemaakt. De Gooise heuvelrug en de randen daarvan blijven favoriet bij de oeverzwaluwen. Er bevindt zich binnen het onderzoekgebied van de vogelwerkgroep maar één kolonie buiten het Gooi. Logisch, want daarbinnen zijn een aantal permanente wanden aanwezig en daarbuiten ontbreken die. Uitzonderingen zijn de wand in de Horstermeer (Nederhorst den Berg) bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie en de wel bezette wand in het Raboes in de Maatpolder bij het Eemmeer. Verder vindt er in het Gooi voor een aantal projecten grondverzet plaats of ontstaan tijdelijke steile wandjes die broedmogelijkheden genereren. Een reden temeer om in het Vechtplassen-gebied en de Eempolders waar bouw- en andere activiteiten plaatsvinden en waarbij gronddepots en dergelijke worden ingericht, de ontwikkelingen te blijven volgen. In totaal zijn in de negen gevonden kolonies

524 nesten geteld. Een wat kleiner aantal dan in 2000, toen eveneens in negen voor een deel andere kolonies het recordaantal van 542 broedparen werd vastgesteld (Jonkers 2000). Het steeds weer ontdekken van nieuwe broedplaatsen na het verdwijnen van oude bewijst hoe inventief oeverzwaluwen zijn.

### Bezette kolonies

Evenals in het vorige jaar was de kolonie tussen de oprit van de A6 naar de A1 de meest westelijke. De mogelijkheden waren door het afsteken van de zandwand door Rijkswaterstaat wat uitgebreid en dat resulteerde gelijk in een toename. Er waren nu 78 bezette nestholtes tegen 33 in 2000. De terugkerende broedvogels op de voormalige stortplaats in het Naarderbos hadden het moeilijker. Er was te laat aandacht geschonken aan de weelderige begroeiing van planten die zich voor en in de wanden had gevestigd. Slechts één wandje was bezet en daarin nestelden 22 paren. De kunstwand bij de Oostdijk was dit jaar weer in trek met 94 paren, nadat daar in het vorige inventarisatiejaar slechts enkele tientallen paren hadden ge-



Oeverzwaluwen

broed. Of er uitwisseling is met de wand in de Naardermeent valt uit de tot nu toe beschikbare gegevens van deze kolonies niet op te maken. Daarvoor zijn jarenlange herhaalde tellingen en ringonderzoek noodzakelijk. Door afgraving voor de nieuwe haven van Huizen kwam grond beschikbaar die op hopen was gestort. Dit leidde tot een vestiging van 35 paren. Na constructief overleg met de gemeente en de uitvoerder Ballast Nedam werd in verband met de grote kans op verstoring het werk stilgelegd. Bovendien plaatste de gemeente opvallende borden met teksten dat er geen werkzaamheden mochten worden uitgevoerd in verband met de aanwezigheid van broedende oeverzwaluwen. Die borden zijn ook aangebracht bij de grondhopen aan de Hugo de Grootlaan in de nieuwbouw van

Tabel 1. Oeverzwaluwen tussen Vecht en Eem in 2001

Naam kolonie	Gemeente	Aantal nesten	Vestigingsplaats
A1/A6	Muiderberg	78	zandwand
Naarderbos	Naarden	22	voormalige stortplaats
Oostdijk	Naarden	94	kunswand
Haven Huizen	Huizen	35	gronddepot
Wolfskamer	Huizen	22	zandwand
Vierde Kwadrant	Huizen	30	gronddepot
Oostermeent	Blaricum	82	voormalige zandgroeve
Raboos	Eemnes	72	kleiwand
Zanderij	Hilversum	89	zandwand
<b>Totaal</b>		<b>524</b>	

het Vierde Kwadrant. Huizen trok wel erg veel belangstelling van de oeverzwaluwen, want bij een bouwplaats aan de rand van de Wolfskamer zagen 22 paren kans hun holen te graven. Dit gebeurde op nog geen twee meter achter de fundering van de bouwplaats. De groeve Oostermeent trok 82 paren aan, bijna een derde minder dan bij de vorige inventarisatie. Door de MKZ konden ingestorte delen niet afgestoken worden en er was dus minder plaats om nesten te maken. De wand bij de plas in het Raboos werd meteen bezet; 72 paren vonden het de moeite waard in de klei te gaan graven nadat met een graafmachine de wand was afgeschraapt en belemmerende begroeiing was verwijderd. Ook de wand in het dijklichaam van de Zanderij bij Hilversum was weer succesvol, niet in het minst door de graafactiviteiten van Adri Vermeule, waardoor de lengte vergroot werd. Dit is het tweede achtereenvolgende jaar dat de wand na het creëren ervan in 1999 bezet was. Met 89 paren tegen 69 in 2000 mag van een groot succes worden gesproken. De gegevens over de kolonies zijn samengebracht in tabel 1.

#### Predatie

Net als in andere jaren is bij de kolonie aan de Oostdijk enkele keren een boomvalk gesignaleerd en er hield zich daar ook een sperwer op. Enkele prooi-

resten lagen bij de kolonie. In de Zanderij bevonden zich twee broedparen van de torenvalk, die ook "uit de muur kwamen eten". Tijdens het ringen belandde een van die torenvalken bijna in de mistnetten die voor de wand waren opgesteld. Bij de kolonie in de groeve Oostermeent vloog een torenvalk in een net maar wist te ontkomen. De boomvalk die daar geregeld kwam foerageren liet de oeverzwaluwen links liggen en had het voorzien op de talrijke juni-kevers die rondvlogen.

#### Onbezette wanden

In de wand op de Naardermeent, die bij de vorige inventarisatie nog uitpuilde van de bewoonde nestholtes is dit jaar geen enkel paar gevonden. Voor het broedseizoen zijn hier wel enkele keren oeverzwaluwen gesignaleerd, maar dit leidde niet tot bezetting. Bij een bezoek aan de kolonie bleek dat in de ingangen van de nestholtes talrijke vogelvlooiën aanwezig waren. Geen vogel die zich dan nog naar binnen waagt.

Toen bij een grondverzetbedrijf aan de Middenweg in de Horstermeer grote zandhopen werden opgeworpen verschenen er direct oeverzwaluwen die mogelijkheden onderzochten om daar hun holen te graven. Die kans kregen ze niet echt door de voortdurende werkzaamheden met aan- en afvoer van zand. De speciaal hiervoor aangeleg-

de wand bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie in dezelfde polder was weer niet bezet. Komend jaar zullen pogingen worden ondernomen deze zo aantrekkelijk te maken dat broedparen een poging gaan wagen. In de Egelshoek broedden ook geen paren. Door het begroeid raken van de steile slootrand en het verdwijnen van de grondhopen was daar geen broedmogelijkheid meer aanwezig. In de zandwand die iets ten zuiden van het Tienhovensch Kanaal was aangelegd nestelden echter ook geen paren (mededeling Sytze de Vries, Natuurmonumenten). In de sportvallei Crailo (Hilversum) is aan de rand van het golfterrein een kleine wand aangelegd, die echter tot nu toe geen bewoners trok. De enkele jaren geleden afgestoken zandwand bij de Hollandse Brug bleef ook dit jaar weer onbewoond. Dat gold ook voor de 15 meter lange door Landschapsbeheer Noord-Holland dit jaar aangelegde zandwand op de grens van het Vierde Kwadrant (Huizen) en de Blaricummeent (Blaricum). Deze stortte deels in door verzakking van de geroerde grond en het kwelwater dat daar onder vandaan kwam. Bovendien ontstond rietbegroeiing voor de wand die de toegang belemmerde.

#### Kolonies in de omgeving

Van de kolonies in Zuidelijk-Flevoland, waarvan in voorgaande jaren gegevens zijn vermeld, is dit jaar helaas geen gedetailleerde informatie voorhanden. De kolonie aan de Tureluurweg bij de A27 in Zuidelijk Flevoland was net voor de MKZ crisis bezocht, maar was toen nog niet bezet. Toen het weer mogelijk was om een kijkje te nemen waren de meeste paren al vertrokken en was niet meer precies na te gaan hoeveel er gebroed hadden. Geschat wordt dat er

minimaal 50 paren aanwezig zijn geweest. Ook van de kolonie bij de Ooievaarsplassen bleven we van informatie verstoken. Wel zijn er gegevens van de kolonie op het industrieterrein De Haar bij Bunschoten die zich dit jaar uitbreidde tot een aantal van 861 nesten (mededeling W. Smeets). Deze kolonie behoort hierdoor tot een van de grootste van Nederland en telt dus meer nesten dan alle kolonies samen tussen Vecht en Eem.

### Ringonderzoek

Ook dit jaar werden oeverzwaluwen gevangen voor ringonderzoek. Bij de kolonie in de groeve Oostermeent in Blaricum is drie keer gevangen en dit leverde 80 oeverzwaluwen op die konden worden geringd en 53 terugvangsten van eerder geringde exemplaren. In de Zanderij bij Hilversum was het totaal van drie vangpogingen 155 exemplaren en 13 terugvangsten. Tussen deze vogels waren er nogal wat met teken, die werden verwijderd. Bij de derde vangpoging begin augustus was deze kolonie al verlaten. Het aantal vangsten in de kolonie op de voormalige broedplaats in het Naarderbos was gering; er werden slechts 5 oeverzwaluwen gevangen. Bij de kolonie aan de Oostdijk in Naarden zijn tijdens twee vangsessies 84 oeverzwaluwen geringd en er waren 19 terugvangsten. Net als bij de andere kolonies zaten daar terugvangsten bij van oeverzwaluwen die tijdens vangpogingen al eerder dit seizoen waren gevangen. In de andere kolonies is niet gevangen. Het temidden van de autosnelwegen A1/A6 gaan ringen lijkt geen goed idee en de kolonies in Huizen liggen temidden van de bebouwing, waar veel publiek komt. De

Tabel 2. Overzicht van in 2001 ontvangen terugmeldingen.

Ringdatum en ringplaats	Leeftijd	Terugvangdatum en plaats	Aantal km
22-06-1998 Bunschoten	1 kj	03-07-2001 Lelystad (Fl)	30
06-07-1998 Bunschoten	na 1 kj	26-06-2001 Zeewolde (Fl)	17
07-07-1999 Almere	na 1 kj	16-07-2001 Oostdijk Naarden	6
03-08-1999 Bunschoten	1 kj	17-07-2001 Ouddeele (Fr)	114
07-07-2001 Almere	na 1 kj	02-07-2001 Oostdijk Naarden	6
26-06-2000 Naarderbos	1kj	03-07-2001 Lelystad (Fl)	30
27-06-2000 Bunschoten	1 kj	26-06-2001 Zeewolde (Fl)	17
27-06-2000 Bunschoten	na 1 kj	15-06-2001 Ureterp (Fr)	109
27-07-2000 Bunschoten	na 1 kj	15-06-2001 Ureterp (Fr)	109
07-08-2000 Bunschoten	1 kj	06-08-2001 Nijkerk (Gld)	2
28-06-2001 Oostdijk Naarden	1 kj	23-07-2001 Nijkerk (Gld)	17
1 kj - vogel in het eerste levensjaar			
na 1 kj - vogel ouder dan eerste levensjaar			

Flevolandse kolonies kwamen niet in beeld door de MKZ problematiek en die van Bunschoten werd niet bezocht omdat de nesten dit jaar zo hoog in de zandwanden zaten dat het niet verantwoord was daar te gaan ringen. Van een aantal geringde vogels zijn dit jaar terugmeldingen ontvangen. De gegevens zijn in tabel 2 te vinden.

Alle in de tabel vermelde oeverzwaluwen zijn in kolonies teruggevangen. Het lijkt er op dat niet alleen jonge vogels zich in de jaren nadat zij geringd zijn elders kunnen gaan vestigen, maar dat ook oudere vogels niet altijd naar dezelfde broedkolonie terugkeren. Dit gebeurt niet alleen binnen een straal van enkele tientallen kilometers van de oorspronkelijke kolonie, maar ook veel verder, zoals de meldingen uit Friesland uitwijzen. In de literatuur wordt vermeld dat 87% van de jongen en 93% van de volwassen vogels terugkeren naar een kolonie die binnen 10 kilometer van de kolonie ligt waar de oeverzwaluwen zijn geringd (Cramp 1988). De gegevens van de terugvangsten die in voorgaande jaren in de Gooise kolonies zijn gedaan wijzen in dezelfde richting. De laatste terugmelding in de tabel is ook een interessante. Deze jonge oeverzwaluw verliet de kolonie waarin

hij geboren was en is teruggevangen in een andere broedkolonie. Beide kolonies liggen aan een randmeer; de ene dicht bij het Gooimeer, de tweede bij het Nijkerkernauw.

### Hulp voor de oeverzwaluw

In de plannen voor de golfbaan in het Naarderbos is de aanleg van een oeverzwaluwwand opgenomen. Over de uitwerking zal nog nader overleg plaatsvinden. Met de gemeente Huizen is samen met Landschapsbeheer Noord-Holland constructief overleg gevoerd om de dit jaar afgegraven wand op de overgang van het Vierde Kwadrant bij het Gooimeer zo aan te leggen dat deze geschikt is en blijft voor broedparen. Verder gaf de gemeente aan dat de mogelijkheden in het gronddepot aan de Hugo de Grootlaan in het Vierde Kwadrant in 2002 nog aanwezig zouden zijn. Daarna verdwijnt het depot. Verder zal worden gezocht naar een alternatieve locatie als onverhoopt de wand bij het Gooimeer toch weer problemen gaat opleveren. Weliswaar buiten het werkgebied, maar toch belangrijk, ook in verband met ons ringonderzoek, zijn de ontwikkelingen rond de kolonie in Bunschoten. Die moet en gaat door de voltooiing van het industrieterrein verdwijnen. De gemeente is bereid om elders een nieuwe wand te laten

---

maken en door Wim Smeets, inwoner van die gemeente, zijn daarvoor plannen ontwikkeld. Door de gemeente is daarop advies gevraagd over de consequenties van de realisatie van een kunstwand voor oeverzwaluwen (Jonkers 2001). Het ziet er naar uit dat daardoor in de toekomst de oeverzwaluwen op een andere plek weer kunnen gaan nestelen.

#### Dankwoord

Zonder gravers, de oplettendheid van tellers en ringers zou deze bijdrage nooit tot stand zijn gekomen. Daarom speciale dank aan Ruud van Beusekom, Anco Driessen, Roel Huizenga, Dick Jonkers, Jan Kuijter, Frans Leurs, Bob van Poelgeest, Harry de Rooij, Hans van Ruiten, Adri Vermeule, Peter Vos, Hugo Weenen en Frank van de Weijer,

#### Literatuur

Cramp, S. (editor) 1988. The Birds of the Western Palearctic. Volume v. Tyrant Flycatchers to Thrushes. Oxford University Press, Oxford; 238.  
Jonkers, D.A. 2000. Gooise oeverzwaluwen pakken de draad weer op. De Korhaan 34(5): 103-105.  
Jonkers, D.A. 2001. Een oeverzwaluwwand in de gemeente Bunschoten. Mogelijkheden en (juridische) consequenties. Alterra. Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen. 18 p.

---

### De jeugdgroepen 1 en 2 zijn 15 september j.l.gestart

## Nieuws over de jeugdcursus

Voor het vijfde jaar zijn een aantal VWG-leden enthousiast gestart met een groep kinderen tussen 8 en 13 jaar. Beide groepen zitten vol, samen 51 kinderen.

Op een speelse manier wordt hen verteld van het hoe en waarom van de vogels in onze woonomgeving. Het zijn soms net sponzen, een andere keer een troep lawaaijerige spreeuwen. Ze snateren ook wat af! En net als je denkt, dit interesseert ze vast niet, gaan de vingertjes omhoog voor zeer gerichte vragen. Terwijl de oogjes en mondjes niet stil stonden waren de oortjes gespist! Ongemerkt doen ze toch heel wat kennis op. We leggen met ons allen een voedingsbodem voor later.

Wat we zoal gedaan hebben in deze twee maanden?

We zijn begonnen met twee groepen tegelijk, met één van de ouders erbij, met een Workshop: Vogels Kijken Hoe doe je dat.

Terwijl de oudste groep op excursie ging met Frans en Paul bleven de jongste in de hooischuur en mochten uilenballen uitpluizen met Bertus. Roel zat bij de computer en liet plaatjes

zien en geluiden van vogels. Er lagen puzzels en er was een vogelherkenningsquiz. In de diazaal lazen Derk en later Paul vogelverhalen voor. Met Martijn en Atie als vliegende keeps die zorgden dat alles goed verliep, werd het een geslaagde ochtend. Na een uur werd er gewisseld en konden de jongste ook een frisse neus halen. Voor de ouders was het een feest om ook eens in de vogelkeuken te kijken.

Groep 2 vervolgde de cursus met:

De mussen die in het zonnetje werden gezet, het Vogelasiel werd bezocht, de nestkasten in de tuin van Boekesteijn zijn schoongemaakt en gerepareerd, de Bovenmeent is per fiets bezocht.

Groep 1 kreeg van alles te horen over vogeltrek. Waarom ze trekken, wanneer ze komen en gaan, wanneer ze vliegen en hoe weten ze de weg. Heel veel trek binnen en laat er nou buiten, behalve een paar ganzen, niet veel te zien zijn! Als dank voor het gebruik van de Hooischuur hebben de kinderen, onder leiding van Johan van Galen Last, een aanhangwagen vol

wilgjes rond de vijver weggehaald, zodat de diverse watervogels weer uitzicht over hun voedselgebied hebben. Echte krachttoeren werden er verricht, de kleine boompjes waren al gauw te min, de grote meer in trek. Het alg werd met handen vol uit het water geschept. Glunderende snoeten en natte voeten!

Paul van der Poel vertelde alles over de kraaiachtigen en ze probeerden de kraai-imitaties van Paul na te doen. Dat was een gekra-kra van jewelste.

En dan de spannende, beetje enge uilenwandeling in het pikdonkere bos, want zaklantaars zijn verboden. Wees een uil en kijk met je oren. Na een uur zijn ze afgemat maar voldaan. We hebben zowel een mannetje als een vrouwtje gehoord, en ervaren dat donker nog heel licht kan zijn.

Er zijn nog heel wat cursus-ochtenden te doen, maar wij en zij gaan er met veel plezier naar toe.

---

Daar was laatst een Parelhoen loos. Vogel in 'opleiding' bij de Marine?

Carla Holzenspries

## Het parelhoen

Het voormalige Marine Opleidings Kamp (MOK) in Hilversum had destijds een commandant, die een groot liefhebber van vogels was. De vogels op het terrein van het MOK genoten dan ook zijn belangstelling en zijn bescherming. Bovendien waren enkele tamme Parelhoenders als luxe pluimvee medebewoners van het opleidingskamp.

Op een dag kropen er een paar Parelhoentjes uit het ei. Eén jong werd echter niet door zijn ouders geaccepteerd en werd ondanks hevige protesten verstoeten maar kwam desondanks niet alleen te staan. Zijn pleegmoeder, in dit geval de vrouw van de commandant, ontfermde zich over het eenzame kuiken. Er stonden echter vakantieplannen voor de deur, met het vooruitzicht dat het op reis gaan met een jong Parelhoentje eerder een last dan een plezier zou zijn.

Het vogelasiel in Huizen bood uitkomst en zo belandde het parelhoentje bij mij met de instructie van de commandant dat het beestje veel aandacht moest krijgen. Aldus geschiedde!

Pupie, zoals hij door mij gedoopt werd, vergezelde me overal. Af en toe sliep hij in de zak van mijn schort. Op deze manier kon hij gemakkelijk getransporteerd worden tijdens mijn drukke werkzaamheden in het asiel en in de huishouding. Het kuikentje groeide als kool

en al gauw trippelde hij dapper achter me aan, bang om zijn "moeder" uit het oog te zullen verliezen. 's Avonds zat hij op mijn schouder als ik TV zat te kijken. Af en toe peuterde hij aan je oorlel en liet dan een tevreden "pfieuw" horen.

De maand was om en Pupie moest weer terug naar het MOK, samen met de commandant. Het was wel naar om afscheid van hem te moeten nemen. Tenslotte raak je aan zo'n diertje gehecht!

In het MOK aangekomen werd Pupie eerst losgelaten in het vertrek van de commandant. De onbekende omgeving waarin hij nu terecht gekomen was boezemde hem angst in, zodat hij snel op de schouder van de commandant klom, een plekje dat hij door en door kende. Maar dat ging natuurlijk niet. Stel je voor dat er opeens een onbekende bezoeker binnen zou komen en daar dit tafereel zou aantreffen: "Commandant MOK met Parelhoen op de schouder". Dan zouden er zeker vragen gesteld worden in de Tweede Kamer. Dus werd Pupie de kamer uitgezet en moest hij zichzelf maar even zien bezig te houden. Een geopend raam trok zijn aandacht. Hij voelde zich eenzaam. Misschien was daar iemand die aandacht voor hem had.

Behendig klom hij door het raam naar binnen en trof daar de administrateur aan, die druk bezig was met zijn papierwinkel. Blij dat hij een mens aantrof be-

sloot Pupie hem te gaan helpen. Dwars over alle papieren lopend stevende hij op de typemachine af. Handig trok hij het lint eruit en liep hiermee een eind over het bureau. Vervolgens keek hij onder de papieren of er iets te eten viel en eindigde zijn inspectieronde door zijn visitekaartje, en wel een hele grote, op de documenten achter te laten.

Ook hier werd Pupie de kamer uitgezet. Na enige omzwervingen kwam hij tenslotte terecht in de officiersmess. Zittend op een schouder nipte hij wat uit een glaasje dat een alcoholische drank bevatte. Maar Pupie was van de blauwe knoop, schudde het vocht haastig van zijn snavel af en zocht een goed heenkomen.

Om een einde te maken aan het gedwaal door het MOK kreeg hij uiteindelijk voorgoed een onderdak aangeboden door de bootsman, die hem dolgraag wilde hebben. En zo verhuisde Pupie naar de woning van de "boots", waar hij nog vele prettige jaren in het gezelschap van mensen zou doorbrengen. Dit was het verhaal van Pupie, de poelepetaat, die met liefde en zorg werd behandeld en die, in tegenstelling tot vele van zijn soortgenoten, niet in de braadpan eindigde.

Een rijsttafel met de staf van het MOK vormde het slot van Actie Parelhoen".

---

**Sinds 1993 wordt er door de New Haven Bird Club, een Amerikaanse vogelwerkgroep, een wereldwijde vogelwedstrijd georganiseerd voor de echte fanatiekelingen: The Big Sit! Sinds vorig jaar doet een team van Gooise VWG'ers mee. Een verslag van deze lange zit op zaterdag 14 oktober 2001 op de trektelpost in het Corversbos.**

Marijn Prins

## **Big Sit in Corversbos levert leuke soorten, maar niet genoeg**

De Big Sit is bedacht als tegenhanger van de 'Big Day', waarbij het de bedoeling is om in 24 uur zo veel mogelijk soorten vogels waar te nemen en waarvoor het hele land (of bijvoorbeeld de provincie) doorgecrosst mag worden. Bij een Big Sit moeten de vogels echter allemaal vanaf één plek gezien of gehoord worden, om precies te zijn, vanuit een cirkel met een doorsnede van 17 feet (5,18 m). Lekker lui vogelen vanuit een klapstoeltje dus, maar wel constant gespist op ieder geluidje, want iedere soort telt.

Vorig jaar zijn we met zes mannen gaan zitten op de Hondsbossche Zeewering bij Camperduin, wat ons met 76 soorten een zevende plaats op de wereldlijst opleverde. Het is overigens nog steeds vooral een Amerikaanse aangelegenheid: zo'n 60 van de 70 cirkels liggen in de VS.

Dit jaar wilden we er een Goois dagje vogelen van maken en kozen daarom voor de trektelpost in het Corversbos. Via het Goois Vogelnet nodigden wij iedereen uit om mee te komen kijken.

Hans van Oosterhout en ik hebben van 07.00 tot 18.15 u. gezeten, in de loop van de



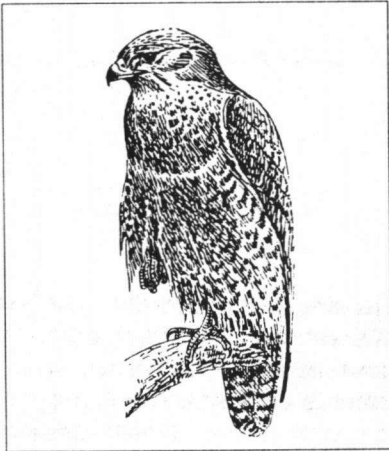
*Bosuil*

dag bijgestaan of -gezet door zo'n vijftien medevogelaars, die allemaal soorten of – ook heel belangrijk! – koek en chocolademelk kwamen aandragen. Allen nogmaals hartelijk dank hiervoor! In de loop van de dag werd echter al duidelijk dat we de soortenaantallen van de andere Big Sits in Nederland niet zouden overtreffen. Teams in de Oostvaardersplassen en op de Maasvlakte zouden uiteindelijk boven de 100 soorten uitkomen. Desalniettemin hebben we een geweldige trekdag mee mogen maken met enkele leuke soor-

ten en grote aantallen. Ons totaal aantal soorten bleef steken bij 65. Hieronder volgt een verslag van onze Big Sit, geschreven aan de hand van Goois Vogelnet nr. 586.

Hans en ik bleken niet voor niks al een uur voor zonsopkomst op de akkers te zijn gaan staan, want als een van de eerste soorten konden we zo bosuil opschrijven. Zanglijsters en koperwieken bevolkten reeds voor zonsopkomst de lucht en zouden ook daarna nog flink door blijven vliegen. De vinken- en spreekwentrek kwam ook al gauw goed op gang en we besloten om de aantallen spreeuwen bij te houden – een diehard-trekteller wil toch tellen! Het resultaat zou uiteindelijk een mooie 5268 ex. zijn, waaronder een front van ca. 1000 ex. De eerste grote gele kwikstaarten dienden zich voor zonsopkomst ook al aan. Het zouden er vandaag in totaal dertien worden, waaronder een groep van maar liefst zeven stuks om 18.00 u.!

Rietgorzen trokken ook alleen of in kleine groepjes en om ca. 09.15 u. ontdekte Hans een dwerggors in een dichtbij langsvliegend groepje! De vo-



*Buizerd*

gel was duidelijk kleiner en had het typische, 'lieve' koppatroon van een dwerggors. Die vogel is de klapper van de dag geworden, want deze soort is zeldzaam in het Gooi en is zelfs nieuw voor de tel-post!

Later in de ochtend kwamen de veldleeuweriken goed los, en we besloten ook deze te tellen. 1210 Stuks aan het einde van de dag! Verder was er opmerkelijk veel trek van kneuen. Neemt deze soort toe? Kepen en vooral vinken trokken in flinke aantallen en twee kruisbekken en twee grote barmsijzen maakten het rijtje vinkensoorten compleet (behalve Europese kanarie, helaas). Leuk waren verder enkele waterpiepers en een opmerkelijke reut van dertien blauwe reigers.

Om ongeveer 09.30 u. zaten we al op vijftig soorten. Daarna liep de teller aanmerkelijk langzamer op, hoewel vanaf toen de eerste vogelaars mee kwamen helpen. Om een uur of één was het hartstikke gezellig geworden met zo'n tien meekijkende Gooisvogelnetters! De een na de ander wilde wel eens kennis maken met net-master Hans.

De roofvogels begonnen eindelijk een beetje te vliegen, waaronder haviken, sperwers, buizerds en twee langstrekende bruine kiekendieven. Veel later in de middag zou een vrouwtje blauwe kiek voor de broodnodige opschudding zorgen, want al gauw werd het erg rustig. De hemel raakte bedekt onder grauwe sluierbewolking en er vloog haast geen vogel meer door de lucht.

Dan maar de kauwen en kraaien op de akkers afspeuren. Behalve een groepje Noordse kauwen, bleek er tot onze vreugde ook een juveniele roek tussen te zitten. Deze vogel was te herkennen aan de rechtere snavel met een iets lichtere 'mondhoek' en een borstelige bevedering erop. Bovendien leek de vogel anders gebouwd en was de kop puntiger. Het hogere voorhoofd was zeker geen handig kenmerk, want soms leek dit gewoon plat als bij een zwarte kraai.

Verdere aanvullingen op de soortenlijst werden toendrarietgans en tot slot een fraai, vlak langs ons vliegend adult vrouwtje smelleken. We hoopten nog op wat meeuwen tijdens de

avondtrek, tevergeefs. Het was enkel nog wandelaars en honden kijken... Om 18.15 u. begon het in de warme avondgloed opeens te regenen en hielden we het voor gezien. Rozig en bruin geworden keerden we huiswaarts.

Grote, onverwachte 'missers' heb je altijd. Vandaag waren het onder andere alle meeuwen (behalve kok-), alle steltlopers (zelfs Kievit!), kuifmees, matkop en vuurgoudhaan.

Al met al toch een mooie dag, maar voor de Big Sit zoeken we volgend jaar weer een nieuwe plek! Wellicht aan de Gooimeerkust?

Website van de organisatie van The Big Sit!: <http://members.aol.com/nhbirdclub/bigsit.htm>



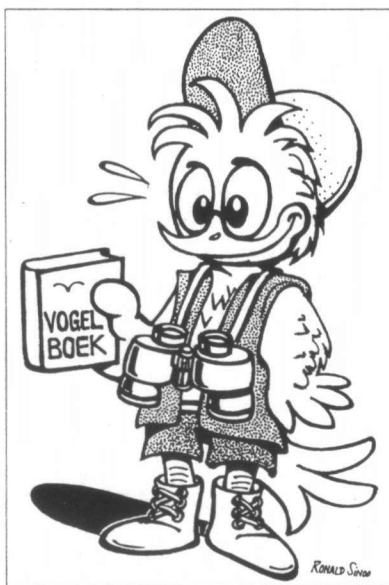
*Zanglijster*

## Nederlandse naam opzoeken een fluitje van een cent?

Jan K. Nijhof

# Jantje in Linnaeusland

Anneke en ik zouden een reis maken naar Zuid-Afrika. Wij schaften ons dus tevoren een vogelgids voor dat land aan. Die is uiteraard in het Engels met een index op Engelse namen en op de wetenschappelijke namen. Engels wordt daar veel gebruikt. De Engelse namen uit het boek zijn de plaatselijke namen. Dat betekent dat sommige anders zijn dan je gewend bent. De Dodaars was niet Little Grebe maar Dabchick. Trappen heten in het Engels Bustards maar hier heten sommige soorten onder invloed van het Afrikaans Korhaans. (Dat is op zich natuurlijk al een foute naam). In de tekst worden ook de families genoemd. De volgorde van de ook hier bekende families, die in het boek voorkomen, is wel min of meer dezelfde als we gewend zijn van onze gidsjes hier. Al bladerend weet je dan tenminste dat bijvoorbeeld de valken na de andere roofvogels komen. Toen kwam ik op het onzalige idee om een derde index bij dat boek te maken. Eentje met de Nederlandse namen. Nederlandse vogelboeken geven soms wel Engelse namen, maar hebben geen Engelse index. Je kunt dus niet terugzoeken. Dat moest dus via de wetenschappelijke naam. Toen bleek dat voor de minder bekende vogels ieder boek zijn eigen Nederlandse namen had verzonnen. Afrikaanse Jassana of Lelieloper, Zwarthalsbaardvogel of Halsbandbaardvogel, Kuifbrilklauwier of Helmklauwier. Toen kwam ik "Complete Checklist; Vogels van de We-



Tekening: Ronald Sinoo

reld" door M. Walters, voor Nederland vertaald en bewerkt door A.J. van Loon (1997) tegen. Alle (negen- à tienduizend) bekende vogelsoorten, systematisch gerangschikt, krijgen hierin een Nederlandse naam. Tevens wordt de verspreiding kort aangegeven. Er is een index op die Nederlandse namen en op de wetenschappelijke namen. Mijn problemen leken opgelost, ik ging de namen uit deze lijst gebruiken.

Ik ging nijver aan de slag. *Anhinga rufa*: niet te vinden. Walters gaf twee Slangenhalvogels, een Amerikaanse en *Anhinga melanogaster* uit de tropen van de Oude Wereld, de Slangenhalvogel. Mijn *rufa* was dus waarschijnlijk een ondersoort van *melanogaster* (geveest). Deze werd nu door die

chauvinistische Zuid-Afrikanen tot soort verheven. Maar wat moest ik nu? Ik besloot African Darter te vertalen en de vogel naar analogie van Amerikaanse Slangenhalvogel, geheel op eigen houtje, Afrikaanse Slangenhalvogel te noemen. *Casmerodius albus* was evenmin te vinden. Dat is de Great White Egret en dat is volgens mijn Jonsson toch echt de Grote Zilverreiger. Jonsson noemt hem *Egretta alba* en onder de beide laatstgenoemde namen staat hij wel in Walters. *Pseudochloroptila totta*, Cape Siskin was evenmin te vinden. Maar hij stond in de buurt van kanaries van het geslacht *Serinus*. En ja, *Serinus tottus* was er wel en gelukkig met hetzelfde verspreidingsgebied. Zo werd *P. totta* via *S. tottus* in het Nederlands Kaapse Kanarie. Zoiets is natuurlijk een gok, maar een te beargumenteren gok. Zeker zou je het pas kunnen weten als Walters niet alleen een naam, maar ook een beschrijving of een afbeelding gaf. Uiteindelijk bleven er slechts heel weinig over waar ik helemaal niet uitkwam. Daar heb ik, heel voorzichtig uiteraard, zelf maar wat op verzonnen.

### Linnaeus

Bovenstaande toont duidelijk aan dat je aan de namen in de landstaal niet zo veel hebt. Ze verschillen per streek en in de tijd, dezelfde naam wordt elders voor een heel andere vogel gebruikt, sommige soorten gaan door het leven met dezelfde



naam, het is niet duidelijk op welke vogel een bepaalde naam nu eigenlijk slaat. Aan die verwarring probeerde Linnaeus met zijn wetenschappelijke namen nu juist een eind te maken. Hij gaf een definitie van een soort en plakte daar een naam op. Bingo, opgelost, één soort, één internationaal bruikbare naam. Maar uit het bovenstaande blijkt dat dat ook al niet zo is. Dat komt omdat hij meer wou. Tienduizend vogels is wat onoverzichtelijk, het zou handig zijn om ze in groepen te verdelen, sommige van die groepen weer samen te voegen tot een aantal grotere, enzovoort. Dat kan uiteraard op meerdere manieren: op gewicht, op pootlengte, op eetbaar of niet en ga zo maar door. Linnaeus wilde een zogenaamd natuurlijk systeem: soorten die uiterlijk en anatomisch het meest op elkaar leken kwamen in hetzelfde geslacht (genus), genera die meer met elkaar overeenkwamen dan met andere plaatste hij in dezelfde familie en families met meer onderlinge overeenkomsten behoorden volgens hem tot dezelfde orde. Nou had hij ook bedacht dat een soort de naam kreeg van het genus, met een achtervoegsel daarachter. Die twee samen vormden de soortnaam. Daarmee had hij de duivel uitgedreven met Beëlzebub. Want als later een onderzoeker om wat voor reden dan ook van mening was dat hij een soort van geslacht moest laten veranderen (van genus natuurlijk, niet van sexe), dan veranderde ook de naam: *Casmerodius albus* en *Egretta alba*; *Pseudochloroptila totta* en *Serinus tottus*.

De soort is een biologisch te definiëren begrip. Het is een populatie van verwante vogels die gemeenschappelijke kenmer-

ken vertoont en die onderling kunnen voortplanten en dat doorgaans niet doen met andere vormen. Na Linnaeus, vooral dank zij Darwin, zijn we ons er van bewust dat soorten niet onveranderlijk zijn. Een symptoom daarvan is het bestaan van ondersoorten. Je zou kunnen zeggen dat ondersoorten groepen zijn die bezig zijn zich tot een nieuwe soort te ontwikkelen. Bij de Gouden Fluiter (*Pachycephala pectoralis*) worden meer dan zeventig ondersoorten onderscheiden, ieder op zijn eigen eilandje in de Grote Oceaan. Of, en zo ja welke, van die ondersoorten nog onderling kunnen voortplanten is onbekend. Bij sommige soorten treedt een geleidelijke geografische variatie op. Bij elkaar in de buurt levende exemplaren verschillen weinig, exemplaren van de uiteinden van het verspreidingsgebied veel. Of die extremen nog onderling zouden voortplanten weten we lang niet altijd. Soort of ondersoort wordt dan een willekeurige beslissing van de onderzoeker. In het geval van geleidelijke variatie wordt ook het trekken van grenzen tussen de (onder)soorten tamelijk willekeurig. Hieruit volgt dat wat de een als een ondersoort beschouwt, voor de ander een soort is. Er worden ook nog

voortdurend nieuwe ondersoorten en - veel zeldzamer - soorten beschreven. Er bestaat dus geen definitieve lijst van vogels van de wereld en die komt er ook nooit. Iedere lijst is een weerspiegeling van de systematische opvattingen van de samensteller. Op het niveau van soort en genus zal er onrust blijven.

De hogere rangen in de classificatie: genus, familie, orde bestaan niet. Het zijn voor het gemak gekozen groeperingen van verschillende soorten die meer met elkaar verwant worden geacht, dan met de soorten van een andere, vergelijkbare groep. Het zijn knutsels van de mens. Linnaeus en de biologen na hem wilden nog meer met deze groepen om er een natuurlijk systeem van te maken. Ze moesten gerangschikt worden van de meest eenvoudige structuur/bouw tot meer ingewikkeld, van primitief tot hoger georganiseerd. Na Darwin realiseerde men zich dat de gevonden verwantschappen en de rangschikking een afspiegeling zouden moeten zijn, in het ideale geval, van de afstamming van de organismen, van de evolutie dus. Aan de hand van fossielen kun je dus je classificatie als het ware op natuurlijkheid controleren. Bij zoogdieren lukt dat aar-



dig. Bij vogels niet. Ze zijn te fragiel en fossiliseren dus slecht. Er zijn te weinig oude fossielen om iets te kunnen zeggen over verwantschappen van recente groepen. Jongere fossielen zijn doorgaans makkelijk in te delen in de nu bestaande groepen en helpen dus ook niet echt. Hierdoor is het nog moeilijker dan bijvoorbeeld bij zoogdieren om overeenkomsten in bouw op grond van evolutionaire verwantschap te scheiden van dergelijke overeenkomsten op grond van een soortgelijke leefwijze (zoals bijvoorbeeld die tussen futen en duikers, althans, volgens de huidige inzichten).

In het hele dierenrijk zijn de vogels de meest eenvormige, grotere groep. Die eenvormigheid komt doordat vogels vliegen. De functie bepaalt in hoge mate de bouw en vliegen stelt zoveel eisen dat er nog maar weinig speling over blijft voor het verzinnen van originele modellen. Die homogeniteit betekent dat een onderverdeling behoorlijk lastig is. De verschillen in bouw bij zoogdieren, bijvoorbeeld tussen een aap en een walvis, zijn duidelijk veel groter. Ook bij reptielen zijn er veel grotere uiterlijke verschillen, denk maar aan een slang en een schildpad. Het is bij vogels weliswaar makkelijk genoeg een paar duidelijke groepen te onderscheiden, maar de meeste soorten verschillen onderling weinig. Door de homogeniteit heeft iedere groep kenmerken gemeen met (vaak verscheidene) andere. Naar gelang van het belang dat een bepaalde onderzoeker aan een bepaalde eigenschap hecht, plaatst hij de verschillende groepen een beetje anders in de reeks. De onderverdeling berust op eigenschappen die ogenschijnlijk weinig betekenis heb-

ben, zoals de pezen in de tenen of de botjes in het gehemelte. Ze zijn zo specialistisch dat ze in de handboeken vaak niet eens genoemd worden. Nieuw onderzoek, eventueel door middel van nieuwe technieken (DNA-hybridisatie), brengen een onderzoeker er toe een geheel herziene (deel)classificatie te publiceren. Ook de hogere regionen van de indeling gaan dus voortdurend op de schop. Maar gelukkig zijn er tegenkrachten. Om een vruchtbare communicatie tussen wetenschappers mogelijk te laten blijven, om de literatuur en de museumcollecties toegankelijk te houden, is er grote behoefte aan stabiliteit op de hogere indelingsniveaus. Veranderingen in families of ordes of in de volgorde daarvan dringen pas door in onze gidsen en handboeken als ze in brede kring geaccepteerd worden. Er is dus sprake van een soort standaardclassificatie. Gelukkig maar. Want als ik dan *Schoutedenapus myoptilius*, Scarce Swift, niet kan vinden, dan weet ik tenminste dat ik eens bij de *Apodidae*, Gierzwaluwen moet kijken. Vind ik daar dan een *Apus myoptilius* en de overige gegevens kloppen een beetje, dan heb ik hem toch, dank zij die standaardclassificatie.

Er is overigens inderdaad een totaal andere classificatie van de vogels gepubliceerd uitsluitend op basis van DNA-vergelijking. Zou die ooit doordringen tot de standaardclassificatie en dus tot onze vogelgidsen, dan zou dat voor onze vogelwerkgroep een leuk gevolg kunnen hebben. Als ik het goed heb begrepen zouden onze gidsen dan moeten beginnen met de Ruigpoothoenders, dus mogelijk met de Korhaan.

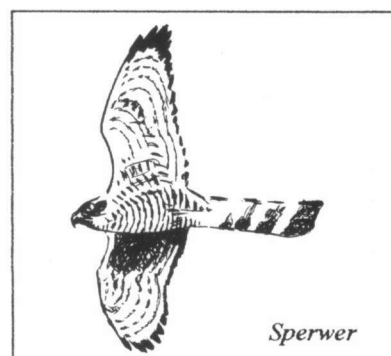
## WNF zoekt verkoopcoördinator!

Het Wereld Natuur Fonds regio-team Gooi en Flevoland is vanwege vertrek, door hoge leeftijd, van de huidige verkoopcoördinator op zoek naar iemand die zijn werk kan overnemen. Hij of zij zal samen met het team op vrijwillige basis WNF-cadeau-artikelen verkopen op evenementen in de regio en tijdens activiteiten van het team. De verkoopcoördinator is verantwoordelijk voor de in- en verkoop van de artikelen en beheert de administratie.

Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij de teamcoördinator Gerard Kamstra, Lavendelplein 15, 1214 GG Hilversum, telefoon 035-6233636.

## Guldens en Euro's

Jammer, maar ook in Polen is vierhonderd à vierhonderdvijftig gulden wel heel erg weinig voor een achtdaags verblijf in een viersterrenhotel, zoals wij schreven in de aankondiging van de voorgenomen reis naar Bialywieza in de vorige Korhaan. U had natuurlijk al begrepen, dat dat geen guldens moeten zijn maar EURO'S. De te verwachten kosten komen dus waarschijnlijk te liggen tussen de € 400,- en € 450,-.



---

# Programma

---

**Dinsdag 8 januari: Vergadering van de subgroep Avifauna op Eemeroord aan de Zandheuvelweg te Baarn. Aanvang 20.00 uur.**

**Zaterdag 12 januari:** Dag auto en wandel excursie naar Texel o.l.v. Dick Jonkers. Vertrek om 7.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken meenemen. (We gaan die dag dus **niet** naar Friesland, zoals in de vorige Korhaan stond vermeld)

**Dinsdag 22 januari: LET OP: AFWIJKENDE DATUM!**

Lezing door de VWG-leden Guus van der Poel en Dick Jonkers over de vogel van het jaar 2002: de EK-STER.

Guus zal het hebben over de methodiek van het waarnemen en waar specifiek op gelet moet worden. Dick zal de punten behandelen die verband hebben met de broedbiologie van de ekster, zoals wanneer te beginnen met het broeden, de te kiezen nestlocatie, het voedselaanbod en de concurrentie van soortgenoten.

**Zondag 27 januari:** Ochtend wandelexcursie door de s'Gravelandse landgoederen o.l.v. Fred van Klaveren en Yolande Bosman. Vertrek om 9.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de ingang van Gooilust

**Zaterdag 9 februari:** Ochtend- wandelexcursie De Stulp/Pluismeer o.l.v. Adri Vermeule. Vertrek om 8.30 uur vanaf de parkeerplaats bij het midgetgolfterrein in de Lage Vuursche.

**Zondag 24 februari:** Ochtend wandelexcursie bij de Stichtse brug en naar de vogel kijkhut aan het Eemmeer o.l.v. Piet Spoorenberg en Roel Zijlstra. Vertrek om 8.30 uur vanaf de parkeerplaats bij het Huizer surfstrand langs de A27.

**Donderdag 28 februari:** Lezing door de heer Ko de Korte over inventarisaties van zeevogelkolonies in de Bandazee, Indonesië.

De heer de Korte is als maritiem bioloog verbonden aan de universiteit van Groningen. In de Bandazee bevinden zich (nog) enkele zeevogelkolonies die gerekend mogen worden tot de laatste grote kolonies in Z.O.Azië. Voor hoe lang nog? Ondanks hun afgelegen ligging worden ze bedreigd door de mens. Zo dat nog niet gebeurd is, moeten ze de status van beschermd gebied krijgen. Deze inventarisaties moeten daartoe bijdragen.

**Zaterdag 2 maart:** Dagexcursie (auto en wandelen) in de uiterwaarden van de IJssel bij Zwolle o.l.v. Eric Hans Stigt-Thans, Bertus van de Brink en Frank van de Weijer. Vertrek om 8.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken meenemen.

**Zondag 17 maart:** Ochtend wandelexcursie in het IJzerenveld en Eukenberg. Vertrek om 8.00 uur vanaf de parkeerplaats van de Goede Gooijer aan de Crailoseweg tussen Bussum en Huizen.

**Donderdag 21 maart: LET OP: AFWIJKENDE DATUM !**

Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering.

Na de pauze zal VWG-lid Rombout de Wijs een lezing houden over vleermuizen.

Rombout werkt als bioloog bij de Vereniging Natuurmonumenten. Als expert op het gebied van deze nachtelijke vliegende zoogdieren kan hij een boeiend verhaal vertellen over hun levenscyclus, hun echolocatie waarmee ze 's-nachts feilloos hun weg en prooi weten te vinden, de identificatie met behulp van de zogenaamde batdetector, welke soorten komen voor in ons land en waar kunnen we ze verwachten.

**Voorjaarsweekeinde 12-14 april 2002:** Terschelling: We vertrekken vrijdagochtend met de boot van 9.45 uur vanaf Harlingen en keren zondag aan het einde van de middag met de laatste boot terug. U

---

dient zich vóór 1 maart schriftelijk op te geven bij Joke van Velsen (Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn). Vermeld bij de opgave uw naam (namen), adres en telefoonnummer. De kosten bedragen Euro 56,75 excl. reiskosten (boot) en deze dienen eveneens uiterlijk 1 maart bijgeschreven te zijn op de postgirorekening 25.29.179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o. onder vermelding van "voorjaars-weekeinde Terschelling".

**Donderdag 25 april:** Lezing door de heer Peter Müller over de Everglades.

De heer Müller is leraar en beroeps natuurfotograaf. De Everglades is een uitgestrekt moerasgebied in de staat Florida, Amerika, met het etiket beschermd natuurgebied. Het kent een grote verscheidenheid aan dieren, zoals gevaarlijke spinnen, giftige slangen en alligators, maar niet te vergeten de vogels. Dat de heer Müller een kundig fotograaf is bewijzen de vele eerste prijzen die hij heeft gewonnen in de jaarlijkse BBC Wild Life fotowedstrijd.

**Zondag 28 april:** Openbare vroege vogels excursie bij kasteel Groeneveld. Aanvang om 6.00 uur voor het kasteel.

**Zaterdag 11 mei:** Ochtend wandelexcursie in de Ankeveense plassen (Bergse pad en Dammerkade) Vertrek om 5.30 uur vanaf de parkeerplaats van de RK kerk te Ankeveen.

**Zondag 26 mei:** Ochtend wandelexcursie in het Harderbos o.l.v. Rob Koetsier. We gaan hier luisteren en kijken naar Wielewalen en natuurlijk ook vele riet-, moeras- en bosvogels. Vertrek om 6.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

**Zaterdag 1 juni:** Avond wandel nachtzwaluw excursie op de Leusderheide o.l.v. Ilco van Woersum. Vertrek om 20.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

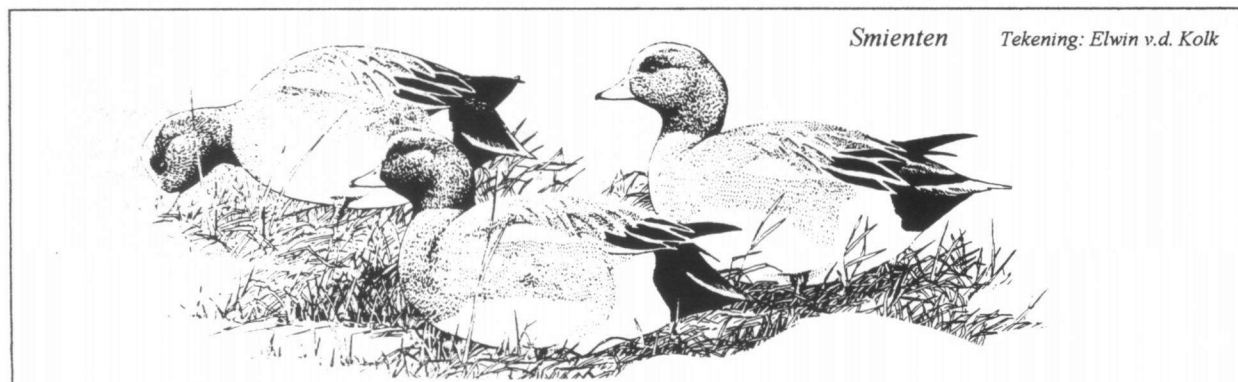
**Zaterdag 15 juni:** Ochtend fietsexcursie rond het Naardermeer en Bovenmeent o.l.v. Roel Zijlstra, Adri Vermeule en Nico Klippel. Vertrek om 6.00 uur vanaf het bezoekerscentrum van Natuur Monumenten (Boekestein) in 's Graveland.

Excursies **binnen** ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies **buiten** ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf station Bussum Zuid (bij het stationsgebouw). Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie **binnen** ons werkgebied, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u b.v. niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan), Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden,

Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies **voor** de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen **kleine kinderen** en geen **honden** mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.



# Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Ruud Willemstein

*Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.*

**Argus**, Kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 26 no 3, 2001:

Boerenzwaluw in de knel – Waarom veranderde agrarische bedrijfsvoering leidt tot achteruitgang van 'cultuurvolgende' vogelsoorten.

Kievitseieren rapen – Korte mededeling over een na twee jaar nog steeds niet afgehandelde klacht bij de Europese Unie

Raad van State sanctioneert wanbeleid – Merkwaardige behandeling van een bezwaarschrift tegen het schieten van (beschermde) meeuwen.

**Boomblad**, jrg 13 no 4, Augustus 2001.  
**Idem**, jrg 13 no 5, oktober 2001.

**De Dompfoorn**, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 35 no 3, september 2001.

**Dutch Birding**, Dutch Birding Association, jrg 23 no 5, 2001:

Calls compared: Hume's Leaf Warbler and Yellow-browed Warbler in autumn and winter in the Netherlands – In dit artikel wordt een vergelijking gemaakt tussen de roep van de humus bladkoning en de roep van de bladkoning in herfst en winter in Nederland.

Arendbuizerd in Flevoland in september 2000 – Van 5 tot 10 september 2000 werd een arendbuizerd waargenomen in Flevoland, nabij de Praamweg. Het betrof de tweede waarneming voor Nederland. De eerste werd in 1905 gevangen en tot aan zijn dood op 23 januari 1909 gehouden in Artis.

**Ficedula**, Tijdschrift van Twentse VWG, jrg 30 no 3, 2001:  
Zeldzame vogels in Twente in de periode 1990-1999

**Fitts**, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 37 no 3, 2001:

**De Gierzwaluw**, VWG Amsterdam, jrg 39 no 2, september 2001.

**IJsselmeerkrant**, nieuws van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer, no 3, augustus 2001.  
**Idem**, no 3, oktober 2001.

**De Kieft**, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 25 no 3, september 2001.

**De Krulsbek**, Vogelwacht Utrecht, jrg 44 no 4, september 2001.

**Limosa**, orgaan van de Nederlandse ornithologische unie en van de SOVON, jrg 74 no 1, 2001:

Kolonievogels en zeldzame broedvogels 1998 – Tellingen van kolonievogels en zeldzame broedvogels in 1998 in Nederland leverden recordaantallen op van lepelaar, zwartkopmeeuw en kleine mantelmeeuw. Koereiger en struikrietzanger konden worden bijgeschreven op de lijst van Nederlandse broedvogels. Verschillende nieuwkomers, zoals kleine zilverreiger, grote mantelmeeuw en middelste bonte specht, lijken vaste voet aan wal te krijgen. Kwartelkoningen waren talrijker dan ze in decennia zijn geweest terwijl het aantal ooievaars verder groeide. Met strandplevier en kempfaan blijft het tobben. Korhoen en duinpieper zitten met kleine restpopulaties in de gevarenzone en de klapekster lijkt op uitsterven aan te sterven.

Opvetten en ruien in de zuidwesthoek: Kemphanen *Philomachus pugnax* op voorjaars trek in Friesland – Als broedvogel is de kempfaan in Nederland bijna van het toneel verdwenen, maar als doortrekker is de soort nog veelvuldig te bewonderen. Grote concentraties pleisteren in het voorjaar in de ZW-hoek van Friesland. In dit artikel wordt aannemelijk gemaakt dat er zowel vogels doortrekken uit Scandinavië en NW-Rusland als uit verder oostelijk in Siberië gelegen broedgebieden. Tevens wordt ingegaan op het ruiproces van de sierlijk uitgedoste mannetjes. Het zijn vooral de mannetjes die ons land aandoen; de vrouwtjes lijken

een meer oostelijke trekroute te kiezen. Een intrigerend verschil in trekwegen bij een vogel waarvan de sexen toch al zo verschillend zijn in uiterlijk en gedrag.

**Meerkoet**, Natuur en Milieufederatie Wierhaven, no 2, 2001:  
**Idem**, no 3, 2001.

**Mens en Natuur**, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 52 no 3, herfst 2001.

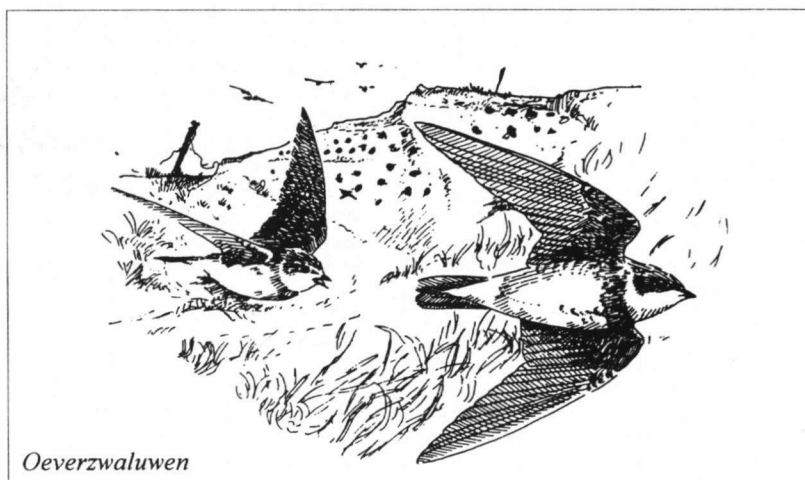
**De Mourik**, vogelwerkgroep rijk-van-Nijmegen e.o., no 1, 2001.

**Natuurbehoud**, vereniging natuurmonumenten, jrg 32, november 2001:  
De kerkuil kan weer spoken: Lang zag het er slecht voor hem uit. De kerkuil werd bedreigd door landbouwgif, onze neiging om de toegang tot torens en schuurzolders te versperren en het toegevoerde autoverkeer. Enkele jaren terug waren er in Nederland nauwelijks exemplaren over, maar dankzij wat hulp gaat het, ondanks de nog altijd gevaarlijke auto, nu weer heel goed.

**Natuur en Milieu**, Stichting Natuur en Milieu, jrg 25 no 9, september 2001.  
**Idem**, jrg 25 no 10, september 2001.  
**Idem**, jrg 25 no 11, november 2001.

**NatuurNabij**, IVN Eemland, jrg 29 no 3, september 2001:

**Nieuwsbrief Stichting Vogelasiel "Het Gool"**, no 14, september 2001.



Oeverzwaluwen

## IJsvogel



**Noordhollands Landschap**, Stichting Het Noordhollands Landschap, no 3, september 2001.

Het wereldwonder van Wieringen: Hartje zomer voltrekt zich op Wieringen dagelijks een wereldwonder. Met tientallen trekken zwarte sterns langs de Wieringer waddenkust om te gaan slapen op het Balgzand. Daar vinden ze nachtrust. Nog wel, zolang er geen Orions worden gestationeerd op vliegveld de Kooy.

**Politie Dier en Milieu**, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 76 no 3, september 2001:

Kraanvogel broedt weer in Nederland - Voor het eerst in 250 jaar is de kraanvogel terug als broedvogel in Nederland. In het Fochteloërveen, een bijzonder hoogveengebied van Natuurmonumenten op de grens van Friesland en Drente, heeft een paar kraanvogels met succes gebroed. De kraanvogel was de enige vogel op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland, die niet in ons land broedde. Dit eerste broedgeval geeft aan dat men met het terreinbeheer op de goede weg is. Kraanvogels zijn namelijk kritisch en stellen bijzondere eisen aan hun leefomgeving. Zo willen ze rust en ruimte in een waterrijk gebied met voldoende voedsel in de nabijheid. Dit broedgeval kwam niet als een verrassing, want al enkele jaren hield zich tijdens het broedseizoen een paartje op in het Fochteloërveen.

**SOVON Nieuws**, jrg 14 no 2, juni 2001: Kwartelkoning beschermd - Het voorkomen van kwartelkoningen is omgeven door geheimzinnigheid. Nog maar recent is bekend geworden dat ze in het korte broedseizoen een nomadisch bestaan leiden en tweemaal broeden. Vijf jaar geleden leek het doek gevallen voor de Nederlandse kwartelkoning, maar geheel onverwachts veerde de broedpopulatie in de late jaren negentig weer op. Speculaties over deze toename zijn er volop. Import uit Oost-Europa, waar de populatie profiteert van de ineenstorting van de landbouw? Opkomst van nieuwe natuur? Ondanks die toename, is het allerminst duidelijk of er sprake is van een duurzame situatie. Nog steeds wordt het succesvol broeden van de vogels gehinderd

door het uitmaaaien van legfels. Recente beschermingsprojecten als IJsselcrex hebben in de afgelopen jaren laten zien dat het ook anders kan. Dit voorjaar wordt de bescherming op landelijke schaal aangepakt. In combinatie met een meer natuurlijke inrichting van de vele rivierdalen die ons land rijk is, leidt dat op termijn hopelijk tot veel geknars in de nachtelijke uren.

Poelruiter steeds meer waargenomen - De in ons land vrij zeldzame poelruiter wordt vaak omschreven als een kleine groenpootruiter. Determinatie van de soort is niet echt eenvoudig. Verschillen met een groenpootruiter zijn onder andere het kleinere formaat als van een witgat, slankere voorkomen, de donkere, naald-dunne en rechttere snavel en de proportioneel langere poten. Goed broedseizoen huiszwaluw: Voor de huiszwaluw waren de weersomstandigheden in 2000 vaak gunstig. Ten opzichte van het voorgaande jaar liep de stand op met ongeveer 5%. Misschien markeert dit een keerpunt na de gewoonlijk negatieve cijfers van de afgelopen jaren? Vergeleken met twaalf jaar geleden zit het aantal echter nog steeds 15% in de min.

Veel ganzen en zwanen ondanks zachte winter - Ondanks de extreem zachte weersomstandigheden werd ons land in 1999/2000 door grote aantallen ganzen en zwanen bezocht. Van november tot en met januari ging het om ruim 1 miljoen vogels. Piekaantallen werden waargenomen van knobbelzwaan, toendra-rietgans, kolgans, grauwe gans en brandgans. Bij kleine zwaan en rotgans lijkt de populatie eerder af te nemen.

**Idem**, jrg 14 no 2, juni 2001: Kwartelkoning in 2001  
Nachtzwaluwen veren op, maar waarom?

**De Steenloper**, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 19 no 104, juli 2001.

**De Takkelling**, Werkgroep Roofvogels Nederland, jrg 9 no 3, 2001

**De Tringlaan**, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 24 no 4, september 2001

**Vanellus**, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 53 no 4, augustus 2001:

Daling aantal broedvogels langs Friese Waddenkust  
Grutto-rapport van 'Bureau Altenburg en Wymenga' verschenen

**Idem**, jrg 53 no 5, oktober 2001:

Europese Vogelrichtlijn en de Kievits-eieren  
Midwintertelling van watervogels in Nederland, januari 2000.

**Van Nature**, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 11 no 9, september 2001

**Idem**, jrg 11 no 10, oktober 2001

**Het Vogeljaar**, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 49 no 4, 2001:

De verspreidingsgeschiedenis van zwanen, ganzen en eenden - In dit tweede deel wordt ingegaan op wilde eenden en hoe de soorten geografisch met elkaar zijn verbonden, of, hoe de soorten zich wereldwijd ontplooiën.

Neergang van blauwe kiekendief en de opkomst van bruine kiekendief op Schiermonnikoog.

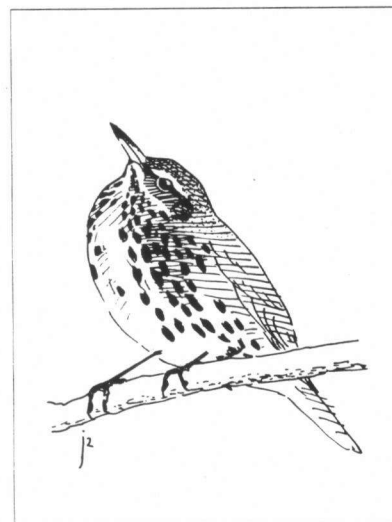
**Vogels**, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, no 5, september/oktober 2001:

De Nederlandse broedvogel in kaart - Nog een goed jaar en de tweede Atlas van de Nederlandse Broedvogels verschijnt. Het veldwerk is verricht en SOVON Vogelonderzoek Nederland werkt hard aan het verklaren van de trends. Merkwaardige en soms spannende ontwikkelingen leggen ze bloot, die vijftig beroepskrachten, gesteund door 5000 vrijwilligers. SOVON; de stille bondgenoot van Vogelbescherming Nederland.

**Vogelnieuws**, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 14, no 4, augustus 2001: Beschermingsplan moerasvogels nu echt van start  
Terreinkeus van de roerdomp  
**Idem**, jrg 14, no 5, oktober 2001.

**Vrienden van het Gooi**, jrg 2001 no 3.

**De Wijde Blik**, Tijdschrift voor natuur en milieu in Gooi, Vechtstreek e.o., jrg 16 no 3-4, augustus 2001.



Koperwiek

Tekening: Jos Zwartz

## Mutaties Ledenbestand

<b>Nieuwe Leden</b>					
K J BROM	WILLIBRORDUSLAAN 58	1216 PC	HILVERSUM	035	6233702
MW M M BRONE	RIETMEENT 54	1218 AX	HILVERSUM	035	6939426
M W M VAN DE GRIENDT	KONINGINNEWEG 131-4	1211 AP	HILVERSUM		
MW M DE ROODE	THORBECKELAAN 46	1412 BR	NAARDEN		
C W DE VINK	EENDRACHTPARK 36	1402 RN	BUSSUM	035	6939039
G H WESTLAND	WESTKADE 119	1273 RG	HUIZEN	035	5253702
<b>Adreswijzigingen</b>					
J H HOEFKENS	SCHERING 26	1251 XS	LAREN	035	5242514
J MEULMAN	NIJUEWEG 30-B	3765 GD	SOEST	035	5257106
A NAZIM	PAULINELAAN 12	1399 VK	MUIDERBERG	020	6126630
MW A SCHUITEMA	OUDE AMERSFOORTSEWEG 58		1213 AE HILVERSUM	035	6937858
J HARDER	OUDE AMERSFOORTSEWEG 58		1213 AE HILVERSUM	035	6937858
<b>Overleden</b>					
MW B OOSTERBAAN	BADHUISLAAN 60	1402 SV	BUSSUM	035	6919538
<b>Bedankt</b>					
MW J ALTEN-DOUMA	BERKELAAN 7	9203 LM	DRACHTEN	0512	512846
J BAKKER	ZUIDEREINDE 47	1243 KL	'S-GRAVELAND	035	6561341
MW A BERKELJON	STEPHENSONLAAN 8	1222 NW	HILVERSUM	035	6851998
MW H L M VAN BEUSICHEM	P.C. BORSTRAAT 27	3515 XX	UTRECHT	030	2714318
MW J BONEBAKKER-VERSCHOOR	BOLLELAAN 12	1411 JW	NAARDEN	035	6945336
J L BOS	HEEMRAAD 5	1412 DM	NAARDEN	035	6948893
W BUSSE	ST JOZEFLAAN 12	1424 CC	DE KWAKEL	0297	562924
A ELBERTSEN	VERSTEEGHSTRAAT 53	1403 RT	BUSSUM	035	6920299
G VAN HOFWEGEN	P J LOMANPLEIN 6	1405 BJ	BUSSUM	035	6941131
W KNOL	DE HOLLENTOREN 52	3912 AP	RHENEN	0317	614601
F C T LOYER	H W MESDAGLAAN 16	1394 GD	NEDERHORST DEN BERG	0294	253224
N MANCHESTER	JOKWEG 26	8394 VL	DE HOEVE		
MW L MARKS	MIJEHOF 235	1106 HG	AMSTERDAM	020	6973104
G VAN NEERIJNEN	BEERENSTEINERLAAN 10	1406 NS	BUSSUM	035	6914193
MW L SANDER	MIJEHOF 235	1106 HG	AMSTERDAM	020	6973104
M VAN DE STRUIJS	CLAUSLAAN 17	3761 CX	SOEST	035	6017785
MW M M TIENHOOVEN	KROMME ENGLAAN 4-A	1404 BX	BUSSUM	035	6937827
R VAN VEEN	HOFLAAN 17	1241 XL	KORTENHOEF	035	6563642
J WARRIES	PATRIJSLAAN 18	1272 PX	HUIZEN	035	5255328
MW A WARRIES	PATRIJSLAAN 18	1272 PX	HUIZEN	035	5255328
N WOORTMAN	KROMME ENGLAAN 4-A	1404 BX	BUSSUM	035	6937827
MW A ZUIDEMA	ELZENLAAN 50	1214 KM	HILVERSUM	035	6244782
MW M ZUIDEMA	CORN. EVERTSENSTRAAT 135	1215 LN	HILVERSUM	035	6280093
<b>Uitgeschreven vanwege verhuizing naar onbekend adres</b>					
MW A L HAMPE	NW BUSSUMMERWEG 141	1272 CG	HUIZEN	035	5253524
J E M VAN WATERSCHOOT	NW BUSSUMMERWEG 143	1272 CH	HUIZEN	035	5257772

## Veldwaarnemingen

### Samenstelling: Peter Vos

#### GROTE ZILVERREIGER

- 30.09.01 1 ex. Bovenmeent, Hilversum.  
N.DWARS.  
02.11.01 2 exx. Maatpolder, Eemnes,  
wegvliegend in NW ri.  
F.DURING.

#### PURPERREIGER

- 02.09.01 1 ex. Dammerkade, Ankeveen.  
M.de GRAAF.  
06.10.01 1 ex. Bovenmeent, Hilversum.  
B.DWARS.

#### OOIEVAAR

- juli.01 3 exx. (max) Hilversum Oost.  
Regelmatig zwevend of over-  
vliegend. B.DWARS.

- 28.10.01 2 exx. Vreelandseweg. Rustend  
op lichtmasten langs Provin-  
ciale weg. Vreeland. SCHOL-  
TEN/BODE.

#### KLEINE ZWAAN

- 22.10.01 13 exx. Gooimeer, Voor Aalberg  
4d Huizen?. R.HUIZENGA.

#### ZWARTE ZWAAN

- 20.10.01 1 ex. Oud Naarden, Naarden.  
D.JONKERS.

#### NIJLGANS

- 30.08.01 5 exx. Oud Naarden, Naarden.  
D.JONKERS.

#### BRILDUIKER

- 09.11.01 1 ex. Fouragerend en duikend,  
Hilversums Wasmeer.  
R.SINOO.  
14.11.01 7 exx. (6m+1v) Zwemmend en  
duikend, langs Bergse Pad,  
Ankeveen. R.SINOO.

#### GROTE ZAAGBEK

- 14.11.01 2 exx. (m). Zwemmend langs  
Bergse pad, Ankeveen.  
R.SINOO.

#### WESPENDIEF

- 21.07.01 2 exx. Hilversum Oost.  
Thermiekend naar Z.  
B.DWARS.

**BRUINE KIEKENDIEF**

- 01.08.01 2 exx. (m+v) Eempolders. N.DWARS.  
 03.08.01 1 ex. Gooimeerkust, waterzuivering, Huizen. R.HUIZENGA.  
 28.08.01 1 ex. Juv. met geheel donkere kop (ook op 9/9). Bovenmeent, Hilversum. R.SINOO.  
 02.09.01 1 ex. Dammerkade, Ankeveen. M.de GRAAF.  
 09.09.01 3 exx. enkele honderden meters van elkaar, rustend en zwend. Zuidpolder te Veld, Eemnes. G.BIESHAAR.  
 26.09.01 1 ex. Bijvanck, Blaricum. D.JONKERS.  
 26.09.01 1 ex. Oostermeent, De Kampen, Blaricum. D.JONKERS.  
 06.10.01 1 ex. Naardermeer. Naarden. D.JONKERS.

**BLAUWE KIEKENDIEF**

- 13.10.01 1 ex. (v) Gooimeer, Oud Naarden. VRG 't GOOI.

**HAVIK**

- 21.10.01 1 ex. Oud Naarden, Naarden. D.JONKERS.  
 03.11.01 1 ex. (v) Zat 2,5 uur bij de voordeur te eten van een juv. Turkse tortel. In voorafgaande dagen: 1 tam juv. kauftje, 1 tam juv. ekstertje en 1 tam juv. turks torteltje. Naarderstraat 171 Huizen. C.HOLZENSPIES.

**SPERWER**

- 16.09.01 1 ex. Fouragerend op dak V. Heemskerkstraat 34, Huizen. R.HUIZENGA  
 27.09.01 1 ex. Mislukte poging om mus te slaan. Tuin, Klaver, Huizen. A.vd. BRINK.  
 27.09.01 1 ex. Stotend op koolmees. V. Heemskerkstraat, Huizen. R.HUIZENGA.

**BUIZERD**

- 16.09.01 2 exx. 1 donker en 1 licht ex, spelend in de vlucht langs Bestevaer, Huizen. R.HUIZENGA.

**VISAREND**

- 02.09.01 1 ex. Rustend, Dammerkade, Ankeveen. D.JONKERS.  
 08.09.01 1 ex. Rustend in dode boom langs de plas, opvliegend, bid-dend en daarna met vis wegvliegend. Kortenhoefse plas. Kortenhoef. P.VOS.  
 09.09.01 1 ex. Overvliegend in W. ri. Hollandse Brug, Muiderberg. M.de GRAAF.  
 06.10.01 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. B.DWARS.

**TORENVALK**

- 15.06.01 7 exx. Betrof paartje met 5 jongen, geringd in kast, tuin

St. Jansstraat, Laren.  
 G.BIESHAAR.

**SMELLEKEN**

- 12.10.01 1 ex. (v) Opgejaagd door langsvliegende juv. boomvalk met putter als prooi. Bovenmeent, Hilversum. R.SINOO.

**BOOMVALK**

- 27.08.01 1 ex. Overvliegend in Zw ri. Koggewagen, Bijvanck, Blaricum. D.JONKERS.  
 20.09.01 1 ex. Jagend op insecten en etend in kale bomen, voor observatiehut Noord, Naardermeer. R.SINOO.  
 13.10.01 1 ex. Gooimeerkust, Oud Naarden. VRG. 't Gooi.

**FAZANT**

- 26.09.01 1 ex. (v) Stichtse Brug Noord, Blaricum. M.de GRAAF.  
 18.10.01 1 ex. (m) In berm Loodijk, nabij Kamemelksloot, Ankeveen. J.DOMHOF.  
 20.10.01 3 exx. (2v+1m) Langs rietvelden Tienhovens kanaal, Loosdrecht. J.DOMHOF.

**WATERRAL**

- 28.09.01 1 ex. Gooimeer, Naarder Eng, Naarden. D.JONKERS.  
 14.11.01 1 ex. Voedselzoekend de Dammerkade overstekend, Ankeveen. R.SINOO.

**KRAANVOGEL**

- 13.11.01 10 exx. Overvliegend 12.45u. Bezoekerscentrum Natuurmonumenten, 's-Graveland. A.v.KLAVEREN.

**WATERSNIP**

- 06.11.01 9 exx. Fouragerend tussen jonge heidestruikjes, Langs de rand van Bussum, Westerbeide. P.VOS.

**HOUTSNIP**

- 14.11.01 1 ex. In avonddonker voor auto langsvliegend. 's-Gravelandse Vaartweg, thv Vuntusplas, Loosdrecht. P.VOS.

**WULP.**

- 31.08.01 13 exx. Fouragerend op een pas gemaaid weiland. Zuidpolder te Veld, Eemnes. G.BIESHAAR.

**BOSRUITER**

- 17.08.01 1 ex. Overvliegend in ZW ri. Koggewagen, Bijvanck, Blaricum. D.JONKERS.

**OEVERLOPER**

- 09.09.01 4 exx. Hollandse Brug, Muiderberg. M.de GRAAF.

**STEENLOPER**

- 09.09.01 1 ex. Vliegend boven Plas/dras, wegvliegend in W.ri. SINOO/LOGTMEIJER/de KLEIN.

**DWERMMEEUW**

- 13.10.01 1 ex. overvliegend in W.ri. Oud Naarden, Naarden. VRG 't GOOI.

**IJSVOGEL**

- 08.09.01 1 ex. Op afrastering in het water nabij camping "de Tobbe" Spiegelplas, Nederhorst den Berg. P.VOS.  
 26.09.01 2 exx. Luid roepend. Stadwijk Singel, Eemnes. BIESHAAR/V.W.IJK.  
 24.10.01 1 ex. Thv Bastion Oud Molen, Naarden vesting. R.SINOO.  
 14.11.01 2 exx. Achter elkaar aanvliegend voor observatiehut, Kromme Goog, Ankeveen. R.SINOO.

**GROENE SPECHT**

- 20.08.01 1 ex. Tuin, Lage Vuurscheweg, Laren. G.BIESHAAR.  
 03.09.01 1 ex. Wally Moesweg, Laren. G.BIESHAAR.  
 27.09.01 1 ex. Oud Naarden, Naarden. R.HUIZENGA.

**ZWARTE SPECHT**

- 30.10.01 1 ex. (v) Hakkend bovenin dode spar. Spanderswoud, Hilversum. R.SINOO.

**GROTE BONTE SPECHT**

- 15.06.01 2 exx. Nest met jongen, uitgehakt in esdoorn op 4 m hoogte. Tuin St. Jansstraat, Laren. G.BIESHAAR.  
 07.09.01 2 exx. Paartje, Wally Moesweg, Laren. G.BIESHAAR.  
 28.10.01 1 ex. Fouragerend op dennenappel in top van boom, van ca 10 mtr afstand prachtig te bekijken, vanuit woonkamer, nabij HCAW-veld, Bussum. SCHOLTEN/BODE.

**WITTE KWIKSTAART**

- 01.08.01 16 exx. Fouragerend bij elkaar, Eempolder, Eemnes. B.DWARS.

**ZWARTE ROODSTAART**

- 30.08.01 1 ex. Aristoteleslaan, Huizen. D.JONKERS.

**GEKRAAGDE ROODSTAART**

- 20.09.01 1 ex. Fouragerend in wilgenbosje. N.Naardermeer. R.SINOO.

**PAAPJE**

- 18.09.01 2 exx. Bovenop lage begroeiing. Bovenmeent, Hilversum. R.SINOO.

**ROOBBORSTTAPUIT**



07.09.01 1 ex. Nieuw Bussumer Heide,  
Bussum. R.HUIZENGA.

#### TAPUIT

27.09.01 3 exx. Zuidpolder te Veld,  
Eemnes. G.BIESHAAR.  
14.09.01 5 exx. Maatpolder, Eemnes.  
G.BIESHAAR.  
27.09.01 4 exx. Westerheide, Laren.  
G.BIESHAAR.

#### BEFLIJSTER

12.09.01 1 ex. (vroeg!) Zanderij,  
Hilversum. D.JONKERS.  
15.10.01 1 ex. Fouragerend in lijsterbes  
met zanglijsters, koperwieken  
en staartmezen. ZUIDERHEIDE  
't Bluk, Hilversum/ SINOO/  
LOGTMEIJER.

#### KRAMSVOGEL

02.10.01 4 exx. bessen etend, tuin  
Utrechtsweg 52, Hilversum.  
L.BUWALDA.

#### GROTE LIJSTER

26.09.01 1 ex. Kontaktroep uit den,  
Dorotheagaarde, Bussum.  
C.ROSIER.

#### TJIFTJAF

09.09.01 3 exx. Kontaktroepen  
fouragerend in berken, betrof  
Siberische ondersoort, tuin,  
Laan v. S.vd Haare 15 Bussum.  
P.VOS.  
22.10.01 1 ex. West Aalberg 55 d, Hui-  
zen? R.HUIZENGA.

#### BAARDMAN

26.10.01 3 exx. Naardermeer, Naarden.  
D.JONKERS.  
13.10.01 4 exx. De Kampen, Eemmeer,  
Blaricum. D.JONKERS.  
13.10.01 28 exx. (totaal) Trek in W.ri.  
Goomeer, Oud Naarden. VRG  
'T GOOI.

#### STAARTMEES

12.10.01 11 exx. Hematerrein, Bussum.  
W.vd.BEDUM.

#### BUIDELMEES

26.09.01 1 ex. Voorland, Stichtse Brug,  
Blaricum. M.de GRAAF.

#### RAAF

22.09.01 2 exx. Lage Vuursche, Baarn.  
G.BIESHAAR.

#### KEEP

18.09.01 1 ex. Zang op tuinstoel,  
Ln.v.Eikenrode 7, Loosdrecht.  
J.PLATTEEL

#### GROENLING

14.09.01 50 exx. Fouragerend langs  
Bestevaer, Huizen. R.HUI-  
ZENGA

#### KRUISBEK

27.09.01 2 exx. Bijvanck, Blaricum.  
D.JONKERS.  
13.10.01 1 ex. Gooimeer, Oud Naarden.  
D.JONKERS.

#### APPELVINK

12.09.01 1 ex. Lama, Huizen.  
D.JONKERS.

14.09.01 4 exx. Fouragerend op  
Taxusbessen, tuin Zevenender-  
drift, Laren. G.BIESHAAR.  
02.10.01 1 ex. Tuin, Utrechtsweg 52,  
Hilversum. L.BUWALDA.

#### SNEEUWGORS

27.09.01 4 exx. Niet schuw, enkele uren  
fouragerend in geschoffelde  
tuin, Hofje Klaver, Huizen.  
A.vd.BRINK.

#### ORTOLAAN

14.10.01 1 ex. Overvliegend in Z.ri.  
Bijvanck, Blaricum.  
D.JONKERS.

#### RIETGORS

22.10.01 1 ex. West Aalberg 55 d. Hui-  
zen? R.HUIZENGA.

#### NASCHRIFT

Bedankt weer voor uw inzendingen, 109  
stuks ontving ik dit keer.  
Ik wens u weer erg prettige wintermaan-  
den met veel mooi dagen om er op uit te  
trekken. De resultaten van uw waarne-  
mingen zie ik daarna graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

PETER VOS



# - KorHaan -



---

# Adressenlijst

---

**Postadres VWG:** VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum  
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

**Het Vogelwerkgroep Bestuur:**

Voorzitter:	: R.A. Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2999408
Sekretaris	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415603
Penningmeester	: A.C.A.M. Kerkhof	Luitgardeweg 28	1211 NB Hilversum	035-6286330
SG Algemene Zaken	: L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L. Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A. Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5280456
SG Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
SG Excursies	: J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
SG Communicatie	: J.W. le Clerq	Van het Hoffstraat 28	1223 EE Hilversum	035-6834456

**Nuttige Adressen:**

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
Aanmelding Jeugdcurcus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
Eempolderellingen	: N. Kippel	Ruthardlaan 12	1406 RS Bussum	035-6931041
Ledenadministratie	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-6563020
Lezingen	: S.L. Visser	Nwe. 's-Gravelandseweg 53b	1406 NA Bussum	035-6920600
Promotie en Verkoop	: B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevink	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Waarnemingskaartjes inleveren	: H.P. Vos	Laan van S. van de Haare 15	1405 AR Bussum	035-6940793
Weidevogelbescherming Eempolders	: G.W. Bieshaar	Zevenenderdrift 16	1251 RC Laren	035-5311002
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekemeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871

**Vogelwerkgroep On-Line:**

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)  
Vogelwerkgroep op internet  
Redactie Korhaan

Aanvragen via: [Chans@worldonline.nl](mailto:Chans@worldonline.nl)  
<http://www.vwg-gooi-eo.nl>  
[w.j.a.hoefnagel@hccnet.nl](mailto:w.j.a.hoefnagel@hccnet.nl)  
[wduurland@hetnet.nl](mailto:wduurland@hetnet.nl)

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

**Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.**

**Contributie:** : Voor leden f 35,- (minimaal), huisgenootleden f 12,50 (minimaal).  
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

**Schenkingen:**

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften (boven een drempel van waarschijnlijk f 1103,- en tot een maximum van 10% van uw onzuiver inkomen) aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd indien deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

"De Korhaan"  
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.  
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

**PTT Post**

Port betaald

Port payé

Pays-Bas